

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೪

ಸಂಚಿಕೆ ೧೨

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಈ ಸಾರಿ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕುಬೇರದಾಸರೆಲ್ಲಾ ಅತಿ ವೈಭವದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದರಂತೆ.

*

*

*

ವ್ಯಾಪಾರ ಇದೇ ರೀತಿ ಇಳಿಮುಖವಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಸರ್ತಿ ಕುಂಭ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಯೊಬ್ಬನು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿದ್ದಾನಂತೆ.

*

*

*

ಅಖಿಲ ವೈಸೂರು ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾವ್, ಸ್ಕಿಪ್, ಆಂಡ್ ಜಂಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗನಾದವನು, ತಟ್ಟೆ ಎಸೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗಲಾದವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಸಹಜ!

*

*

*

ಹಲ್ಲು ನೋವು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲೆತ್ತಿ ಸಿದವರನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಗಂಪಾಹಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹಲ್ಲು ನೋವಿನ ಜತೆಗೆ, ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವನ್ನೂ ವಿಧಿಸಿದರಂತೆ—

—ಅಲ್ಲಾ! ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಆ ಹಲ್ಲನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೀಳಿಸ ಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ? ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವೇನೋ?

*

*

*

ವಾತಾ ವರಣ ಸುದ್ದಿ "ಒಣ ಹವ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ—

—ಬರೀ ಒಣ ಜಂಭ! ನಮ್ಮ ಪರ್ಮು ನೀರು ನೀರಾಯಿತು ಮಳೆಯಿಂಪ
ನೆಂದು—

* * *

ಧರ್ಮಾವರದವರೊಬ್ಬರು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಗ
ಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ.

* * *

ಹೊಸ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಅಕ್ಟೋಬರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶ್ವ ಸ್ವಾಂಪ್
ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ, ಮತೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ.

* * *

ಭೂಮಿ ಯೊಳಗೆ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸ್ಥಳ (ಪತ್ರಿಕೆ)

—ಈಗಿನ ಕಾಲದ ದೈವರುಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೂ
ಪ್ರಯಾಸವೇ ಸರಿ!

* * *

ಕೋಳಿ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಜಿಲೆ ಏರಿದೆಯಂತೆ.

—ಶುಂಠಿ ತಿನ್ನುವ ಕೋಳಿಗಳು, ಜಂಭದ ಕೋಳಿಗಳೇ ಇರಬೇಕು?

* * *

ಟರ್ಕಿ ನೀತಿ ಬದಲಾಗದು. (ಪತ್ರಿಕೆ)

—ಕ್ರಿಸ್ ಮಸ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲವೇ?

* * *

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಗಲಭೆಯೇ ಗಲಭೆಯಂತೆ.

—ಸೊಸೆಗೊಂದು ಕಾಲ!

* * *

ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಬದರೀಗೆ ಅಂತ ಇಪ್ಪತ್ತುವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋದವರು
ಪತ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಮ ಮಾನವನ ಹೆಜ್ಜೆಗುರ್ತನ್ನು ನೋಡಿದ
ಮೇಲೆ, ಅವರದೇ ಹೆಜ್ಜೆಗುರ್ತು ಅದು, ಬೇಕಾದರೆ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅವರ ಚಪ್ಪಲಿ
ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಪುನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಗುಬ್ಬಾಲೆಯವರು ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಪತ್ರ
ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

* * *

— 0 —

ಉರಿಗಾಳು

ತೋಳ ಸಾಕಿದ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಡಾಕ್ಟರುಗಳೂ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಮನುಷ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಉತ್ತರ ಇಂಡ್ಯಾದಲ್ಲಿ (ಸುದ್ದಿ) ತೋಳಗಳು ಸಾಕಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅನೇಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ತಿದ್ದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಲ್ಲಾ.

* * *

“ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ತು” (ಶಿರೋನಾಮೆ) ಕೋಲಾರ ಕೊಡುವು ದಿಲ್ಲವೆಂದಾಗಲೇ ಷಾಕ್ ಹೊಡೆದಿರಬೇಕು.

* * *

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮುಷ್ಕರದ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ, ಬೆಂಕಿ.... .. ಬಡವಾಗ್ನಿ ?

* * *

ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಪಡಿತರ ಮೂಲಕ ಹಂಚುವುದರಿಂದ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಂಡ ಇಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಯರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ....ಆಗ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ.

* * *

“ಗ್ರಹಸಚಿವರ ಸಂಚಾರ ರದ್ದು” .... ಬೇರೊಂದು ಗ್ರಹಚಾರದಿಂದಿರಬೇಕು.

* * *

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಅದಿರು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯದು, ಎಂಬುದು ಸರ್ವ ವಿದಿತವಾದ ಅಂಶ. (ಗಣಿಮಾಲೀಕರ ಸಂಘ) ಅರ್ಥವಾಯಿತು, ಏಕೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯಂತಿದೆ ಎಂಬುದು.

* * *

“ಫುಟ್ ಬಾಲ್ ಪಂದ್ಯ ಗೋಳಿಲ್ಲದ ಡ್ರಾ” ಅಂದರೆ, ರೆಫರಿ ಬದುಕಿಕೊಂಡ, ಜೀವಂತನಾಗಿ ಹೊರಬಂದ, ಎಂದರ್ಥ.

* * *

ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮದ ಕಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಡಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉತ್ತರ.

ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹರು ; ಅವರು ಅನೇಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದಾರೆ....ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಹೊರಗೆಡಹಿದಾರೆ.

*

*

*

ಕಳೆದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಉಮೇದುವಾರರಿಗೆ ಎರಡೇ ಎರಡು ಓಟುಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಂತೆ ...ಹಾಗಾದರೆ, ಎರಡು ಸಲ ಮೋಟು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು.

*

*

*

ಕಾಲೇಜು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಎಲ್ಲ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಬೋಧೆ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ....ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲ್ಲವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

*

*

*

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ನಾನು ಆರು ತಿಂಗಳು ಶ್ರಮಿಸಿದೆ (ಭಾಷಣ) ಯಾವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನವೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಒತ್ತಾಯದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರಲಾರದು.

*

*

*

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು ಅಗ್ಗವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ.....

*

*

*

ಕ್ರಿ. ಶ. ೨೦೫೪ ರಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಒಬ್ಬರು ೧೦೦ ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಆಗಿನ ಜನಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಲಿ, ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಶೆ.

*

*

*

ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ ೫೫ರಷ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗಾಗಿ ೧೮ ಪೌಂಡು ನ್ಯೂಸ್ಟ್ರಿಂಟ್ ಕಾಗದ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ....ಪಾಪ! ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಷ್ಟು ಬಿಗಡಾಯಿಸಿದೆಯೇ?

*

*

*

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೪೭ರ ಹಿಂದೆ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ (ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ಮೇನನ್) ಈಗ, ಗೋಡೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಿವಿ.

ತಂತೀ ವಾಕ್ಯ

ತಂತಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹಲವು ವದ ಜೋಡಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮೂದಿಸಿ, ಮಹಾಜನಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಂತಾಪ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ಉಳಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಾರೆ. “ನವದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇವೆ”, “ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಬಿರುದಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷ”, “ನಿಮಗೆ ಸುಖ ಪ್ರಯಾಣ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ”, “ನೀವು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಪರಮಾನಂದ”, “ನಿಮಗಾದ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಭಾಗಿಗಳು”, ಇತ್ಯಾದಿ ತಂತಿ ಕೊಡುವ ಬದಲು, ೮, ೭, ೯ ಎಂದು ನಂಬರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಂತಿ ಮೂಲಕ ಆ ಊರಿನ ಕಚೇರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಆ ಗುರುತಿನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆದು ಅನುರೂಪವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೋಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ವಿಳಾಸದಾರರಿಗೆ ತಲಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಖರ್ಚು ಕಡಮೆ ; ಶ್ರಮವೂ ಕಡಮೆ.

ಆದರೆ, ಈಗ ಅವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ‘ಪದಮಾಲೆ’ಗಳು ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಯುಗದ ನಾನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ತಂತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ದೇಶದ ನಾನಾ ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ, “ನಾನು ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೇನೆ”, “ನಮ್ಮೂರು ರೈಲು ಕಂಬಿ ಕೆತ್ತಿದಾರೆ”, “ನಮ್ಮ ಮೆಂಬರ್ ಅಳಿಯನಿಗೆ ನೌಕರಿ ಕೊಡಿ” ಇತ್ಯಾದಿ ತಂತಿಗಳು ದಿನವೂ ನೂರಾರು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ನಂಬರ್ ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

“ನಮಗೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ ಬೇಕು”, “ನಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಾಲದು”, “ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡ ಬೇಕು”, “ಇವತ್ತು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸುಸ್ವಾಗತ”, “ನಾಳೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುವ ಕಾನೂನನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೇವೆ”, “ನಮಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಬಳ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು”, “ಈ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಧಿಕ್ಕಾರ”, “ನಿನ್ನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮುಷ್ಕರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾನುಭೂತಿ”, “ಮಹಾ

ಕುಸಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನು ಪಡೆದ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು", "ರೈಲಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸುಖ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ; ಊರು ಸೇರಿದ ತಕ್ಷಣ ತಂತಿ ಕಳುಹಿಸಿ", "ಅಳಿಯ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ತುಂಬ ಸಂತೋಷ; ದೇವರಿದಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ನಿದರ್ಶನ" - ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ತಂತಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಸೇರಿಸಲೇ ಬೇಕು. "ನೀವು ಕಳುಹಿಸಿದೀರಿ ಎಂದು ಬರೆ ದಿರುವ ತಂತಿ ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ತಲಪಿಲ್ಲ", ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಅಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ಗ ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲ. "ನನ್ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಮಿಟಿಗೆ ಸದಸ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ", "ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೂಮಾಲೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ"—ಇವೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.

—ಕಾನುತ್.

—0—

ನವ್ಯ - ಸರಸ

ರಿಟ್ಟಿರಾದ ಮುದುಕ ಶಾಮರಾಯ ಶಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ತಿಯ ಮಾರನೆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ತನ್ನ ಹೊಸ ಪಂಚೆ ಅಂಚಿಗೆ ಕರೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಜಾರದ ಆನತಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಜಾನಕಮ್ಮ ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಈ ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಹಸನುಮಾಡಿ ಚರಕಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ನೂಲು ತೆಗೆದು ನೆಯ್ದು ಗಾದೇಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಜ್ಜನ ಉಡಿದಾರಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡುತ್ತಾಳೋ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಮುತ್ತೈದೆ ಸಾವು ಬರಲಿ ಎಂದು ಗೆಜ್ಜೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಬತ್ತಿಯನ್ನೂ ದೇವರಿಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಲೇ! ನಿನ್ನ ದಿನ ಮೆಂತ್ಯದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಗೊಜ್ಜನ್ನು ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲಾ ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನವಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ರುಚಿಯಾಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದೇನೇ?”

“ಮೆಂತ್ಯದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಗೊಜ್ಜು ಅಂದರೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತೂ ಅಂದರೆ—ಮಾಮಲೆ ದಾರ್ ಶಾಮಣ್ಣಂಗೂ ಅದು ಬಲು ಇಷ್ಟ ಅಂದರೆ.”

“ಅಲ್ಲಾ ಕಣೆ ಮಾಮಲೆದಾರ ಶಾಮಣ್ಣ ಒಗ್ಗೋತ್ರ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ, ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಅವನ ಗೊಜ್ಜಿನ ರುಚಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯಲ್ಲೇ! ನೀನು ಮಡಕೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅದು ಮಣ್ಣಾಗಬೇಕು ಕಣೇ!”

“ಅದು ಯಾಕೋ ರೇಣುಕಾ ನೆನಪು ನಿಮಗೆ, ಆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಆದರೂ ಆ ನೆನಪು ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಇದೆಯಲ್ಲಾ! ಹೇಸರು ದಿಂಡರು ಅಂತ ಇರಬಾರದೇನೋ ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೂ.”

“ದಿಂಡರು ಅಂದಾಕ್ಷಣ, ನಿನ್ನ ಕಿರಿ ಮಗನ ಯೋಚನೆ ಬಂತು ಕಣೇ! ಹದಿನೆಂಟಾಯ್ತು ವರ್ಷ, ಇನ್ನೂ ದಿಂಡು ಅನ್ನಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ, ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ಅನ್ನೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಿಂಡು, ದಾಂಡಾಗಿರುತ್ತಲ್ಲೇ!”

“ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ಅಂದೋರೆಲ್ಲಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನ್ನು ಹೇಗೋ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.”

“ಯಾರೇ ಆ ದೇವರು.”

“ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದರಲ್ಲಾ ಹಳೇ ಜಗಳಾನ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬಾಯಲ್ಲಿ.”

“ವಿಷದ ಹಲ್ಲು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಹಾಗಿರೋದರ ಬದಲು, ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯೇ ಚೆನ್ನು.”

“ಚಕ್ಕುಲಿ ತಿನ್ನು ವಾಗ ವಿಷದ ಹಲ್ಲು ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ.”

“ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ, ಮದುವೆಮಾಡಿ ಬೀಗರನ್ನು ದಿಬ್ಬ ತೆರಳಿಸುವಾಗ ಮುಗ್ಗಿದ ಚಕ್ಕುಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನಲ್ಲೇ.”

“ಬಿಡಿ ಅಂದರೆ ಮುಗ್ಗಿದ ಚಕ್ಕುಲಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಜತೆಗೆ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲೇನೋ.”

“ಸಾವಿರ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಬಂದು ಹತ್ತು ಸಲ ಆ ಸಾವಿರಾನ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ.”

“ಹಾಗೆ ಅವರು ಬರದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿನ್ನೆ ನಿಮಗೆ ಯಾರೋ ಇಂತಹ ಸರಿಗೆ ಪಂಚಿ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಕರೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೀರಲ್ಲ. ಅಂತಹಾ ದಿವ್ಯವಾದ ಪಂಚಿ ಯಾರು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ?”

“ಕರೆ ಕರೆ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೋರು ಕೊಟ್ಟ ಪಂಚೀನ ಕರೇ ಕಟ್ಟೋದು ಸಹಜ ಅಲ್ಲವೇನೇ!”

“ಸಹಜ ಏನು ಬಂತು, ಸುಳ್ಳಿನಲ್ಲೇ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಲಾಯರಿಗೆ.”

“ಲಾಯರು ಸುಳ್ಳು ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ತನಗೆ ದೊರಕಿದ ಸತ್ಯಾನೇ ಅವ ನುಡಿಯೋದು.”

“ನಮ್ಮಪ್ಪನೂ ಹಾಗೇನೇ, ಅವನು ಕಂಡ ಸತ್ಯಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದು.”

“ಅದಕ್ಕೇ ಜಡ್ಡಿಯಾದ ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು.”

“ಏನು ಮಾಡಿದ! ಎಲ್ಲಾನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣೆ ದುರಿಗೂ.”

“ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ, ಬೇವಿನ ಕಹಿಯು.”

“ಅಂದಹಾಗೆ ಈ ಯುಗಾದೀಗೆ ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಅಲ್ಲಿಗೂ ನೀನು ಬರಲೇಬೇಕೇನೆ?”

“ಅನ್ನೋದಾದರೆ ಖಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಶನಿ ಅನ್ನಿ—ಈ ನವ್ಯ ಯಾಕೋ?”

“ನಿನ್ನ ಯಾರೇ ಶನಿ ಅಂದರು? ಶನಿ ಗಂಡಸು ಕಣೇ! ಅವನ ಹಾಗೇ ನಿಂಗೂ ಮೀಸೆ ಬಂದಿರಬಹುದು ತಿಳಿಯಾಗಿ, ಆದರೆ ಗಂಡಸು ಅನ್ನೋ ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ?”

“ಬಿಡಿ ಅಂದರೆ! ಎಣ್ಣೆ ನೀರು ಕಾಣದೆ ಎತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ದುಡಿದರೆ ಮುಷ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೀಸೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಬರುತ್ತಂತೆ! ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಸುಖದ ಸೂಚನೆ ಅಷ್ಟೇ!”

“ಅದು ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಸುಖದ ಸೂಚನೆ ಕೂಡ ಹೌದು ಕಣೇ!

ಅಂದ ಹಾಗೇ ಆ ಹಯವದನರಾಯರ ಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಬಹುದಲ್ಲವೇಂದ್ರೆ, ಅದೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಪ್ಪಿತಲ್ಲ.”

“ಹೇಗೆ ತಪ್ಪುತ್ತೇ! ಆ ಮದುವೆ ಆದರೆ ಅಶ್ವಗಂಧಿಲೇಹ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತಲ್ಲೇ!”

“ಅಂದಹಾಗೆ ಈ ಮೀಸೆ ಹೋಗಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಲೇಹ ಇದೆಯೇಂದ್ರೆ! ಅಷ್ಟು ವೇಪರು ನೋಡ್ತೀರೇ! ಯಾವುದಾದರೂ ಜಾಹೀರಾತು!”

“ಇದೆ ಕಣೆ! ಸೌದೆ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸುಟ್ಟರೆ ಮೀಸೇನೂ ಹೋಗುತ್ತಂತೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಅದೂ ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಹಾಗೇ ಆಗಲೇ ಕಣೆ! ಆಮೇಲಾದ್ರೂ ಎರಡು ದಿನ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು, ಕಂಡವರ ಕನಿಕರದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತನ ಪಾದ ಸೇರ್ತೇನೆ”

“ನಿಮ್ಮ ಬಾಯ ಹರಕೆ ತೀರಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಕಿರಿಯವ ಬಂದು, “ಅಮ್ಮಾ ನಾಳೆ ಚೆನ್ನಿ ಕೋಲು ಪಂದ್ಯ ಇದೆ. ಎಂಟಾಣೆ ಕೊಡಮ್ಮಾ ಬಾಜಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು” ಅಂದಾಗ ಈ ನವ್ಯ ಸರಸ ಮುಗಿಯಿತು.

—ಬಚ್ಚ.

❧ ಗಡಿಯಾರ-ಸರ್ಕಾರ ❧

ಆಫೀಸಿನ ಗೋಡೆಯೊಳದೆ ನಡೆಯುವ ಗಡಿಯಾರ ;
ಅದರಡಿಯಲಿ ಕಣ್ ಬಿಟ್ಟೇ ತೂಕಡಿಸಿದೆ ಸರ್ಕಾರ !

ಸಾಹೇಬರು ಭರ್ತನೆ ಕಾರೊಳು ಬಂದು
ಆಸನದಲಿ ತಾವ್ ಕೂರುವರು !
ಸಿಗರೇಟಿನ ಹೊಗೆಯಾವರಣದಿ
ಧೂಮಸಮಾಧಿಯೊಳದ್ದು ವರು —
ಜನ ಬರುವರು, ಹೋಗುವರು.

ಆಫೀಸಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು
ಗಡಿಬಿಡಿಯಲೇನನೋ ಬರೆಯುವರು
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡನು ಕೊರೆಯುವರು !
ಸಾಹೇಬರ ಬಳಿ ನಿಂತು
ನಡು ಬಗ್ಗಿಸಿ, ದೇಶಾವರ ನಗೆ ನಕ್ಕು,
ಕೈ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಿದ ಜನಗಳ
ಕಾಗದಗಳ ಮುಂದಿಕ್ಕುವರು.
ಸಾಹೇಬರು ಮರು ಮಾತಾಡದೆ
ರುಜುವನು ಗೀಚುವರು.

ಟೆಕ್ ಟೆಕ್ ಟೆಕ್ ಎನ್ನುತ
ಗೋಡೆಯ ಮೇಲ್ಗಡೆ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ ಗಡಿಯಾರ
ಅದರಡಿಯಲಿ ತೂಕಡಿಸುತ ತೆವಳಿದೆ ಸರ್ಕಾರ !
ಜನ ಬರುವರು; ನಡೆನರು; ಬರಿ ಗಡಿಬಿಡಿ, ಸಂತೆ.
ದಿನ ಬೆಳಗೂ ಫೈಲನು ತುಂಬುತ್ತಿವೆ ಆರ್ಜಿಯ ಕಂತೆ.
ಜನರರಿಕೆಯ ಪೂರೈಸಲು ಯಾರಿಗು ಇನಿತಿಲ್ಲವೋ ಚಿಂತೆ !

ದುಂಡನೆ ಗಾಜಿನ ಗೂಡೊಳಗೆ
ತಿರುಗುತ್ತಲಿವೆ ಹಗಲಿರಳೂ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳು !
ದಿನ ದಿನವೂ ಸುತ್ತುತ್ತಿವೆ,—ತೂಗಡಿಸುವ ಆಫೀಸನು
ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ನಿದ್ರಿಪ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಂತಲು, ಎವೆಯಿಕ್ಕದ ಗಡಿಯಾರವೆ ಲೇಸು—
ಎನ್ನಿಸುತಿದೆ ನನಗೆ.
ಇನ್ನೂ ಸಂದೇಹವೆ ನಿಮಗೆ ?

—ದಿಬ್ಬಯ್ಯ.

ಒಂದು ಒರಿಂಗ ಪತ್ರ

ಶ್ರೀಯುತ, ಸರ್ವಮಾನ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಚಕ್ಷಣ.... . ಇತ್ಯಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ
ಬಹದ್ದೂರ್ ಅವರಿಗೆ—

ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಲೋಫರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು
ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲಕ ಬಾಲುವಿನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ, “ಮೊಮ್ಮಗನೇ! ನೀನು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ
ಪಾಸಾದರೆ ಸಾಕು. ನಮ್ಮ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಆ ಅದೃಷ್ಟವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ
ಮಾವನವರು ೨೦೦೦ ರೂ. ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಶಾಲೆ ನೆರಳನ್ನೇ ಕಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ೩೦೦೦ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಳಿ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಟೀಪಾರ್ಟಿಗೆ
ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಕರೆದಿದ್ದರೂ, ‘ಬಿ’ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಂದೆ ಓದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಮ್ರಾಟ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ,
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಮಾತನ್ನೇನೋ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.
ನನ್ನ ಮಗ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತಿದ್ದ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು
ಅವನ ಭಾಷಾವೇಗ ನೋಡಿ! ಊರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಗೌಡನಾದರೂ ಈ ಐದು ರೂಪಾಯಿ
ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನೀನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಸರು
ಗೌರವ ತಾ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು.

ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಭಂಗಾರವೇ ನನಗೆ ೪ ಸೇರಿನಷ್ಟು ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ
ತಂದೆಯ ಬಾಳೆ ತೋಟವನ್ನೂ ನನಗೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಕಂದಾಯವೇ
ಆರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತಿ. ಅಂತಹ ಅಜ್ಜಿಯ ಅಭಿಲಾಷೆ ತೀರಿಸಲೇಬೇಕು
ಅಂತ ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ
ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಗನ ಜತೆ ಕೂತಾದರೂ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸುಮಾಡಿ ನನ್ನ
ಅಜ್ಜಿ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದ್ದೆ.

ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನೀವು, ಅಲ್ಲಿಬಾಬನಂತೆ ನಿಮ್ಮ ನಾಲ್ವತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಗರೊಡಗೂಡಿ,
ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ರದ್ದುಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶಪಥಕ್ಕೆ ಭಂಗಬಂದಿದೆ.

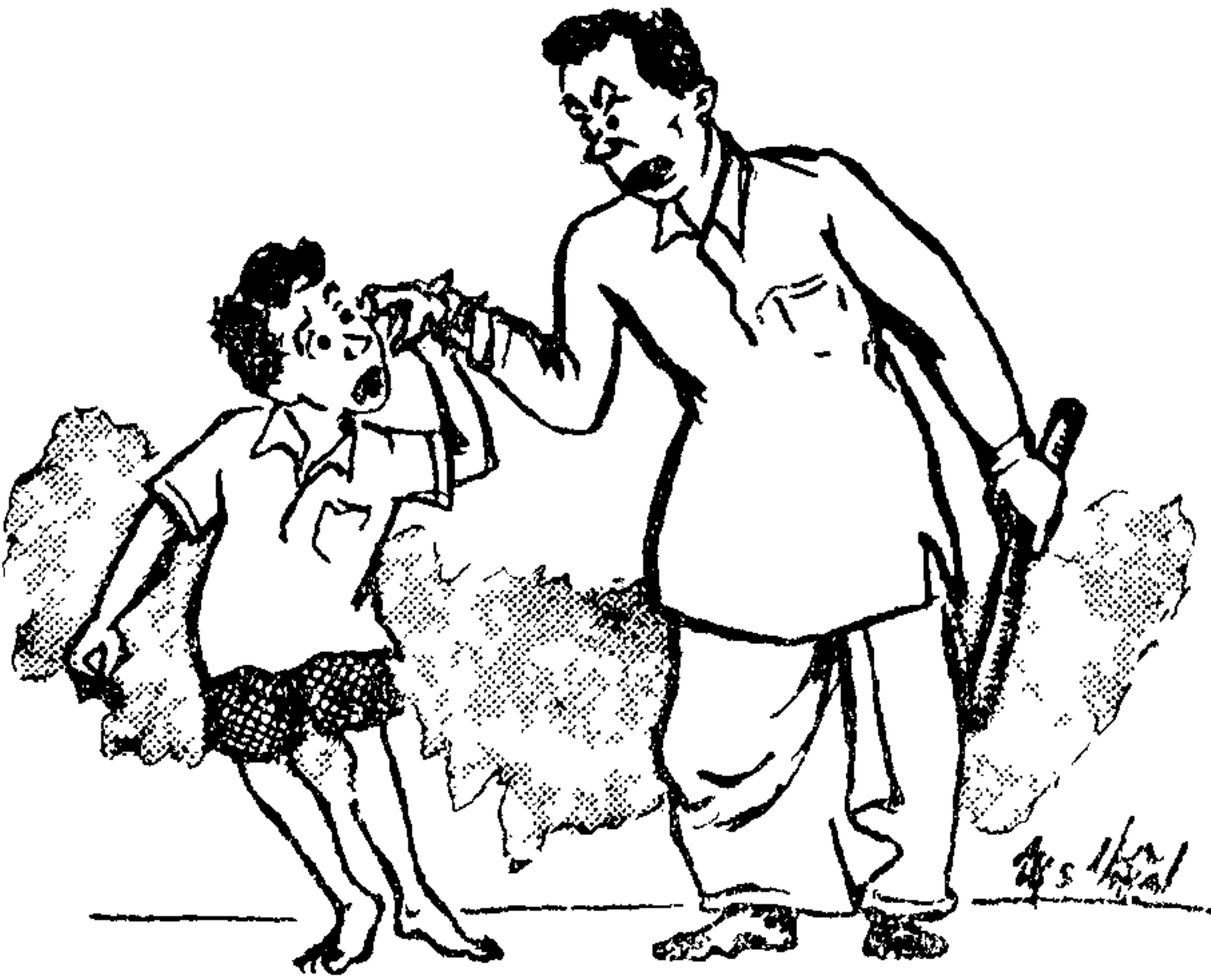
ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವು ತಿರುಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಪುನಃ ಈ ಸರಣಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾತುರತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಹಿರಂಗ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಹಾರುವಯ್ಯನಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,
ಬಾಲು.

ವಿ.ಸೂ.—ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ! ಬಾಲು ಅವರು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಬಹಿರಂಗ ಪತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬರೆದ ಹಾರವ.

ಯಾವ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ದುಡ್ಡಿ ಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಹೇಳು!
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಕದ್ದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಲಿಹಾಕಿಸ್ತೀನಿ!

ದಫೇದಾರ್ ದೇರಣ್ಣೊರು

“ಸುಲಗ್ನಾ ಸಾವಧಾನ”

“ಚಿನಕುರುಳಿಗೆ ಮಸಾಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹರವಿದಂತಿತ್ತು—ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇವಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸವರಿದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನನಗೆ ಒದಗ ಬಹುದಿತ್ತು. ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು ಈ ಸಾವಂತ್ರಿ ಜಾತಕ ಹೊಂದಿಸಿದ.”

“ಬೇವಿನಕಾಯಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸವರಿದ್ದರೆ?.....ಅದೇನು ವಿಷಯ”

“ಮತ್ತಿನ್ನೇನು—ಆ ಕೆಲ್ಲೋಡು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮಗಳ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ ದೇರಣ್ಣೊರೆ—ಸುಮ್ಮನೇ ಸುತ್ತಬೇಡ” ಎಂದಾಗ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಆ ಮಿಂಚು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಝಗ ಝಗಿಸುವ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಕಪೂರ, ಊದುಬತ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಸೊಗಸಾದ ಮಯೂರಾ ಕಲರ್ ಒಡ್ಲು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಅಂಚಿನ, ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಸೆರಗಿನ ಧರ್ಮಾ ವರದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು, ನಿರಿ ಚೆಮ್ಮಿ ರತಿಯಂತೆ ಬಂದರು ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ. ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡಿನಂಥ ತೋಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ಖಣದ ಚೋಳಿ, ತಲೆ ತುಂಬಾ ಮುಡಿದ ಮಗಮಗಿಸುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕುಚ್ಚು, ವಂಕಿ ವಂಕಿಯಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಹಣೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದ ಮುಂಗುರುಳು, ಚಿಕ್ಕ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು—ರೋಜಾ ಹೂವಿನ ಎಸಳಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿನ ನವಿರಾಗಿ ಬಳಿದಿತ್ತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದಫೇದಾರ್ ಮೂರ್ಛೆಹೋದಂತಾದರು. ಹೊಸ ಸೀರೆಯ ಸರಬರ ಸದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಗಂಧ ರಾಜನ ಹೂವು ನಡೆದು ಬಂದಂತೆ ಬಂದ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ನವರು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದ ಊರ್ವಶಿಯಂತೆ ಕಂಡರು.

ವೀಣಾನಾದ ಕೇಳಿಬಂತೇನೂ—ಇಲ್ಲ ಸೌ|| ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಮಾತನಾಡ ತೊಡಗಿದರು.

“ಒಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾಲಿಟ್ಟದ್ದೇನೆ, ಕಾದಮೇಲೆ ಇಳಿಸಿಬಿಡಿ.”

“ಸವಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮಗೇನು ಹೇಳಿ, ಸವಾ ಕಳ್ಳರ ಚಿಂತೆ ಮೇಲಾಫೀಸರ ಹೆದರಿಕೆ, ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಾದರೇನು ಬಿಟ್ಟರೇನು?”

“ಹಬ್ಬದ ತಿಂಡಿ ನಾನು ತಿನ್ನಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ತಿಂಡಿ ಹಬ್ಬವಲ್ಲ ಇವತ್ತು ಉಪವಾಸದ ಹಬ್ಬ.....ಮಹಾ ಶಿವರಾತ್ರಿ — ಇವತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಾರಂತೆ .....”

“ನೀನು ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬಾ, ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯ್ತು” ಎಂದಾಗ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಸಾಚಿದರು. ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಸೆರಗು ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಹೋದರು.

ತಕ್ಷಣವೇ ದ|| ದೇಂಣ್ಣೊರು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಕೋಡದ ಡಬ್ಬ ತಂದು ಎದುರುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಒಲೆ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಹಾಲನ್ನು ಲೋಟಾಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ತಿಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಂದರು. ಚಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. “ಶಿವಶಿವ.... .. ಶಿವರಾತ್ರಿ” ಎಂದರು.

ಶ್ರೀಯುತರ ಬಾಯಿಂದ ಅವರ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಬಹು ದಿನದ ಬಯಕೆ ಅಂದು ತೀರುವುದಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೆವಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಆಲಿಸ ತೊಡಗಿತು.

“.....ತಿರುಕನೋರ್ವ ಊರನುಂದೆ ಮುರುಕು ಧರ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒರ ಗಿರುತ್ತಲೊಂದ ಕನಸ ಕಂಡನಂತೆ.....”

ಎಂದು ತಿರುಕನ ಕನಸಿನ ಎರಡನೆ ಕ್ಲಾಸು ಪುಸ್ತಕದ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿದರು.

“ಏನು ಇದರ ಅರ್ಥ—ಯಾರು ತಿರುಕ, ಏನು ಕನಸು?.....”

“ಅವರೇ ಆಗಲೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ಕೆಲೋಡು ಗ್ರಾಮದ ಮಾಸ್ತರ ಮಗಳ ವಿಷಯ.”

“ಓ ಹೊ ಹೊ ಹೊ ... . ಸರಿ ಸರಿ ಬೇವಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸವರಿದ ಸಮಾಚಾರ ..... ಆ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತೇ.”

“ಕನಸಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಿ — ಶಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನೇ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ, ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಕನಸು ಕಂಡ ಅವರು ಯಾವ ತಿರುಕನಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅಂತಿನಿ.....”

“ವಾಸ! ಮಾಸ್ತರಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಅವರನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಬಾರದು ದೇರಣ್ಣೋರೆ—ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರು ಹಾಗೆ ಕನಸು ಕಾಣಬೇಕಾದ್ದು ಅವರ ಕರ್ವೆ ”

“ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ಕಥೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ” ಎಂದು ವಾಸೆ ತಿರುಚಿ ತಿಳಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದರು. ಒಂದೇ ಪಕ್ಕೋಡ ಹದವಾಗಿ ತಿಂದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನವ ಚೇತನ ಹರಿದು ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡು ತೊದಲತೊಡಗಿದರು.... . ”

ನೇರವಾಗಿ ಬಂದು ಜಾತಕ ಕೇಳಿ ವಿಷಯ ಹೀಗೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಮನಸ್ಸು ಮಿದುಮಾಡಿ ಅವರ ಮಗಳಿಗೇ ಮಾಲೆ ಹಾಕುವಂತೆ ನನಗೆ ಆರ್ಡರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ— ಅದರೆ... ಅವರು ರಾಜಮಾರ್ಗಬಿಟ್ಟು ಗಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು ”

“ಅಂದರೆ ?.....”

“ಅಂದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿಗೂ ನನಗೂ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆದು ನಾನೇ ಜೋತುಬಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗೀನ್ನು ಕೊಡಿ ಇಲ್ಲವೇ ನಾನು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವೆ ಅನ್ನೋ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರ್ರೀ ನ್ನಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದರು .. ”

“ಅದು ಹೇಗೆ?”

“ಆ ಮಾಸ್ತರ ಮಾವನ ಮನೆ ಬಾಗೂರು—ಅವರ ಅತ್ತೆಗೂ ಬಾಗು ಬೆನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ಗೂನಸ್ಯ. ಇನ್ನು ಮೊಮ್ಮಗಳು ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿ—ಕತ್ತು ಉದ್ದ, ಚೂಪು ತಲೆ—ಸಣ್ಣ ಹಣೆ—ಉಬ್ಬು ಹಲ್ಲು—ಗೀರುಗಣ್ಣು—ಆರು ಅಡಿ!... ಹಾಲುಗಡಗ, ಜೋಲು ತುಟಿ—ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಕುಂಟು....”

“ರಾಮ ರಾಮ”

“ಹೆದರಬೇಡಿ ಈ ಮೋಹಿನಿ ನನ್ನ ಕಾಡಿತು ಅಂದರೆ ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ!”

“ಅತಿಭಯಂಕರ....”

“ಆಗ ಸಾನಿದ್ದದ್ದೂ ಬಾಗೂರು. ಅವತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು ಕೆರೆ ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿನ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಮೇಲೆ ಕೆರೆಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಗಿಡಗಳ ನೆಳಲು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ....ಹೆಣ್ಣು ಧ್ವನಿ ಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಹಾಡೊಂದು ಕೇಳಿಬಂತು....”

“ದೇವ್ವನೇ....”

“ಅಲ್ಲ—ಆತುರ ಬೇಡ ಹೇಳೋದು ಕೇಳಿ. ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಆ ರತಿ ಹಾಡೊಂತ....ಇನ್ನೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಿದೆ....ಕೇಳಿ ಹೇಳಿನೆ....

ತಂದಾನ ತನನಾನ—ತಾನನ್ನ ನಾ....

ಹಳದಿ ಶಾಲೆಯ ನುಟ್ಟು
ಹಳದಿ ರವಿಕೆಯ ತೊಟ್ಟು
ಹಳದಿ ಶ್ಯಾವಂತಿಗೆ ಇಟ್ಟು
ಹಳದಿ ಅರಿಶಿನ ಕೆನ್ನೆ
ಬಳಲಿ ನಿಂತಿಹ ಕನ್ಯೆ ...

ಕಾದಿರುವೆ ಎಲೆ ಚಲುವ

ಕೈ ಹಿಡಿಯ ಬಾರೋ ||

.....ತಂದಾನ ತಾನ.... .. !

“ಅಡಡ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳ್ತೀರಿ ದಫೇದಾರ್ರೇ.....ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಳದಿ ಯಾದ ಆ ಹುಡುಗಿ ಯಾರು ಹೇಳಿ?”

“ಅವಳೇ ಮಾಸ್ತರ ಮಗಳು ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೆರೆ ದಂಡೆ ಹೇಲೆ, ನನ್ನ ಮೋಹಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗೋ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿದ್ದಳು....ಈಪಾಟೆ ಹಳದಿ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಕಾಮಾಲೆ ರೋಗದ ಕನ್ಯೆ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಗಡುಸಾದ ಗಂಡು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರುಮಾಡಿದ ಬಂದೂಕು ತೋರಿಸಿ,

ದೂರ ಹೋಗೇ ಹೇ ಕಾಮಾಲೆ ಕನ್ಯೆ

ಹಾರಿಬಂದಾತೆನ್ನ ಕೈಕೊವಿ ಮಾನ್ಯೆ

ಚೀರಿ ಬಿದ್ದಿಯೆ ನೀನು ಏ ಹಳದಿ ಹೆಣ್ಣೆ

ತಂದಾನ ತಾನ ||

ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸಿದೆ.

“ಆಮೇಲೆ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ....”

“ಬೆದರಿ ಓಡಿಹೋದಳು—ಮರುದಿನ ಅವರಪ್ಪ ಈ ಹುಡುಗಿನ್ನ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೇ ಕರೆತಂದರು....ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ....ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಸ್ವಭಾವ ಬಹು ಮಿದು—ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಸಾಕು ಸೊಸೆಗೆ ಸೋಟಿ ಹರಿದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಳೇ ಕಾಲದ ಹಟವಾದಿಗಳು ...”

“ಜಾತಕ ಗೀತಕ ಕೇಳಿದರೇ?”

“ಅದೊಂದು ಇಲ್ಲ—‘ಮಾವನವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಮ್ಮ’ ಎಂದರು—ಗೂಬೆಗಣ್ಣು ಆಲೆಗಳನ್ನಾಡಿಸಿ ಅಡ್ಡಬಿತ್ತು ಆ ಕೋಲಿನಂಥ ಉದ್ದು ಕರಿ ಕನ್ಯೆ.... ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನ ನೋಡಿದರು—ನಾನು ಸರಸರನೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೋರೆ ತಂದು ಕೈಕಾಲು ಅದುರಿಸಿ ಸೊಟ್ಟುಮೂತಿ ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಮೂರ್ಛೆ ರೋಗದವನಂತೆ ಬಿದ್ದೆ....”

“ಹೆಣ್ಣು ಹೆದರಿರಬೇಕು ಪಾಪ”

“ಕೇಳಿ ಹೇಳೋಣ....ಆ ನೊಂಡ ಮಾವ ‘ಮೂರ್ಛೆ ಇದ್ದರೇನೀಗ ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಇಂಥ ಉದ್ದು ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದರೆ ಮೇಲಲ್ಲವೇ” ಎಂದರು....ನಾನು ತಕ್ಷಣ ಶೆಟ್ಟಿದು ನಿಂತು ಬಾರುಮಾಡಿದ ಬಂದೂಕ ಹಿಡಿದು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕೂಗಿ—ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ—ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾರಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ನಿಂತೆ. ನನ್ನ ಡಬ್ಬಲ್ ಬ್ಯಾರಲ್ ಗನ್ ಹಿಡಿದು....”

“ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವ....ಎಂಥಾ ಕಥೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ದಿನ....”

“ಅರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆದಿದ್ದು ಇದು ಕೇಳಿ... ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಬಂದುಕು ಕಿತ್ತು—ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಮಾಸ್ತರನ್ನು ಅವರ ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ನು ಹೆಗ್ಗಣ ಹೊಡೆದಹಾಗೆ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದರು....”

“ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸವರಿದ್ದೇನಿದೆ?”

“ಅವಳ ಕೆರೆ ದಂಡೆ ಮೇಲಿನ ಗರತಿ ಹಾಡು ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು ಕಂಠಾಂತ —ಅವಳು ಬೇವಿನ ಕಾಯಾದರೂ ಅವಳ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಜೇನಿನ ಸೊಗಸಿತ್ತು.... ಆ ಮಧುರ ಶಾರೀರಕ್ಕೆ ತಾಳೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು ಆದರೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ—ಮಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಿಂದೆ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆ ನಮ್ಮ ಸಾವಂತ್ರಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು....ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿದು ಬರೀ ಲಿಪ್ ಮೂಮುಂಟು - ಸಾವಂತ್ರಿದು ಸ್ಲೇ ಬ್ಯಾಕು.....ಅದಾಗ ಕಂಡ ಸಾವಂತ್ರಿಯೇ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಕಾಡಿದ್ದು. ಅವಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆ ಅಂತ ಶಪಥಮಾಡಿದ್ದು....”

“ಹ ಹ ಹ....ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ—ಆ ಮೇಲೆ?”

“ಆ ಮೇಲೇನು—ಮಾಸ್ತರು ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ—ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ನನ್ನ ಶೌರ್ಯದ ಶಿಕಾರಿತನ ಗೊತ್ತಿತ್ತು—ಈ ಸಾವಂತ್ರಿನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿದರು....”

—ಎಂದೆನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಿವ ಮಂದಿರದಿಂದ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವ್ರಸಾದ ಹಿಡಿದು ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಬಂದರು—ಕಾಯಿ ಚೂರು ಚಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟರು. ದ|| ದೇರಣ್ಣರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ ತಿಂದರು. ದೇವಲೋಕ ದಿಂದ ಬಂದ ದೇವಕನ್ಯೆ ಕಾಯಿ ಚೂರು ಕೊಟ್ಟಹಾಗಿತ್ತು.

ದಫೇದಾರ್ರು ವೇಟ ಎರಿಸಿ ಡ್ಯೂಟಿಗೆ ಹೊರಟರು. ನಾನು ರಸವತ್ತಾದ ಈ ಲಗ್ನದ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಹೊರಬಿದ್ದೆ.

—ದಾಶರಥಿ ಧೀಕ್ಷಿತ್.

— 0 —

ಡಾಲರಿನ ಡಿಂಗರಿಗರ್

ಗುಣಹಾನಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧಂ, ಸ
ದ್ಗುಣದಿಂ ಶಾಂತಿ ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧಮನಲ್ |
ಗುಣವಂತರ ಬಡತನ ಕಿಂ
ಗುಣ ಹೀನರ ಪುಥಾರಿ ತನವೆ ನಾಡೆಯುಂ ಲೇಸಲ್ತೀ || ೧ ||

ಚಂಗನುಮಂ, ಸಿಂಗ್ಗನನಂ,
ಸಂಗರ ಕಾಮರ್ ಆಡೆನೋರ ಚರ್ಚೆಲರಂ,
ಹಿಂಗುವ ಬವೊದಾಯ ರಸಲಹುವ
ಡಿಂಗರಿಗನ್ ಡಾಲರಿನ; ಬಹು ಚತುರ್ || ೨ ||

ಕಲಿತನದಿಂದಿಂಡ್ಯರ್, ವೆ
ಬುಲಿಯಂ ಪಿಡಿದೊಡದೇಂ ಬಿಡೆಂಬರ್, ತಾವೊಂ |
ದಿಲಿಯಂ ಪಿಡಿದೊಡೆ ಪಾಕರ್,
ವೆಬುಲಿಯೆಂಬರ್ ಡಾಲರಿಗರಿಗಿದು ಸಹಜ || ೩ ||

ಮಂಕನ ಗಾಳಿ ಸೋಂಕಿದೊಡಂ; ಕಳ್ಳು ಡಿಗೇಳ್ತೊಡಂ; ಹಾರೊನಿಯಂ
ಭೋಂಕನೆ ಕಿವಿಗೊರೆದೊಡಂ; ಬಿರಿದ ದತ್ತರಿಗಂಡೊಡಂ; ಮೇಣ್
ತಾಂಕುವ ಸುಂಟರ್ ಬೀಸಿದೊಡಂ; ಮದಮಹೋತ್ಸವ ಮಾದೊಡೇನನೆಂಬೆನ್ನಾ
ರಂಕುಸ ವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಡಾಲರಿನ ಡಿಂಗರಿಗರಂ || ೪ ||

—ಅ. ರಾ. ಸೇ.

ಅಸಂಪೂರ್ಣ

ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲ ತುಂಬಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ನಾನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾರೆ. ಆದರೆ, ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರು ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲು ಬೀರುವುದೇ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಈಚೆಗೆ, ಟಾರ್ ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲೂ ಸುಣ್ಣದ ಕಡ್ಡಿ ಗೀಚಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು ಹುಡುಗರ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ. ಎಂಟೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ, ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿ, ಕಾಕಿ ಚಡ್ಡಿ; ಎರಡನೆಯ ರೀಡರ್ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ; ಎಂಟಾಣೆ ಫೌಟೆಪೆನ್ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ; ಕದ್ದ ಸುಣ್ಣದ ಕಡ್ಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ರಸ್ತೆ ಮಧ್ಯೆ ಕೂತು, “ಹೆಡ್ಮೇಷ್ಟರು” ಅಂತ ಅಷ್ಟು ಬರೆದ. ನನಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ಬಂತು. ಮುದ್ದಾದ ಹೈದ; ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು. ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಾರಿಸಬಾರದೆನಿಸಿತು. ಮನದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ, ಅವನ ಹಿಂದೆ, ನಿಂತೆ. “ಹೆಡ್ಮೇಷ್ಟರು”....ಮುಂದಕ್ಕೆ? ವಾಸ! ಆ ಎಳೆಯ ಮೆದುಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಎಷ್ಟಿದ್ದಾವು? ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯಲು ತಿಣುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆಧುನಿಕ ಕವಿಯಂತೆ ಅವನೂ ಸಮಂಜಸವಾದ ಸರಳವಾದ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಧ್ವನಿಪೂರಿತವಾದ ಒಂದು ವಿಶೇಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಾರು ಮಾತುಗಳು ಹಾದುವು. ಆದರೂ, ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಉದಯ ವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಮೌನ ತಾಳಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ನೆಹನೆ ಮೀರಿತು.

“ಹುಂ! ಪೂರ್ತಿಮಾಡು! ಹೆಡ್ಮೇಷ್ಟರು....ಎನು!” ಎನ್ನುತ್ತ, ಅವನ ತಲೆ ಸವರಿದೆ, ಬಗ್ಗಿ. ಹುಡುಗ ಹೆದರಿಬಿಟ್ಟ. ನಾನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತ “ಹೇಳು ಮಗೂ! ಹೆದರಬೇಡ! ಹೆಡ್ಮೇಷ್ಟರು....ಎಂಥವರು? ವಿಶೇಷಣ ಪದ ಹಾಕು....ಪೂರ್ತಿಮಾಡು” ಎಂದು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೂರಿಸಿದೆ. ಅಳುತ್ತ ಎದ್ದ, ಹುಡುಗ!

ಅವನ ಶಾಲೆ ಹೆಡ್ಮೇಷ್ಟರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ ಎಂಥ ಬಿರುದು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಶುದ್ಧ ಕುತೂಹಲ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸಿತು. ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇನು? ವಾಸಿಯೆ, ತೂಕವೆ, ಕೋಪವೆ? ಅವನ ಮುಂದಿನ ಪದದಿಂದ ಅದನ್ನರಿಯಬಹುದಲ್ಲಾ, ಎಂಬ ಹಂಬಲ.

ಹುಡುಗನನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಹುವಾಗಿ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ, ಕಾಡುತ್ತ ಬೇಡುತ್ತ, ಹತ್ತು ಮಾರು ನಡೆದೆ. ಅವನ ಅಳುವನ್ನು ನೋಡಿ, ೧೦-೧೫ ಜನರು

ಗುಂವು ಸೇರಿದರು. “ಎಂಥವರೋ, ಅವರು? ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡೋ! ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಹುದೇನೋ ವಾಕ್ಯವನ್ನು?” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದೆ. “ಅರ್ಧವಾಗಬೇಡವೇನೋ?” ಎಂದೆ.

“ಬಿಡ್ರಿ, ಬಿಡ್ರಿ! ಈಗ, ಯಾವುದನ್ನು ತಾನೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದಾರೆ, ಎಲ್ಲ ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ....ಕೊರಿಯಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೀರಿ” ಎಂದರು, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆದರು ಗೂದಲಿನವರೊಬ್ಬರು.

“ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಚರಂಡಿ, ದುರ್ನಾತ....ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲ, ಕೊರಿಯಾ ಅಂತೆ ಕೊರಿಯಾ” ಎಂದರಿನ್ನೊಬ್ಬರು.

“ಏನು? ಬೆರಿಯಾನೇ! ಹುಂ! ಅವನ ಗತೀನೇ ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮುಖಂಡರಿಗೂ, ಕೊಂಚ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು, ಹಸ್ತವನ್ನೇ ನುಂಗುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ದನಿಗೂಡಿಸಿದರೊಬ್ಬರು.

“ಹಸ್ತದಲ್ಲಲ್ಲ ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿಯೋದು, ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸರಿ”, “ಹೋಗ್ರಿ, ಹೋಗ್ರಿ! ನಿಮ್ಮ ಊರಿನವರು ಅಂತ ಅವರ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಬೇಡ್ರಿ”, “ಲೋ! ಪೇಪರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವುದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಂತೆ! ನಡೆದದ್ದೇ ಬೇರೆಯಂತೆ....ಆತನಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ತಿನ್ನಿಸಿ....”, “ಬೆರಿಯನನ್ನು ಷೂಟ್ ಮಾಡೇಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ”, “ಬಾಂಬು ಹಾಕಬೇಕು”, “ಹುಂ! ಹಾಕಿದಾಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ, ನೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತೀರಿ, ಅಂತ....”

ಹೀಗೆ, ಗಲಾಟೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ನನ್ನ ಸುತ್ತ. ಆಗ, ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸಿ ನನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. “ಏನ್ರಯ್ಯ ಇದು? ಹೋಗ್ರಿ, ಹೋಗ್ರಿ” ಎಂದ. ನಾನು ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ, “ನಾನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನಪ್ಪ! ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ, ನಡುಮಧ್ಯೆ, ಹೆಡ್ಲೈಟ್....”

ಹುಂ! ವಯಸ್ಸು, ಜಾತಿ, ತಂದೆ ಹೆಸರು?—ಎಂದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ, ನೋಟು ಬುಕ್ಕು ತೆರೆದು, “ಯಾರದು ನನ್ನದೆ?” “ನಿನ್ನದಲ್ಲಯ್ಯ ನಿನಗೇನು ಮದುವೆ ಗೊತ್ತುವಾಡಬೇಕೆ? ಹೆಡ್ಲೈಟ್....?” ಎಂದ.

“ಈ ಹುಡುಗ” ಎಂದು, ಹುಡುಗನ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದರೆ, ಹುಡುಗನೇ ಇಲ್ಲ. ಆಸಾಮಿ ಪರಾರಿ. “ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ರಸ್ತೆಮೇಲೆ, ಹೆಡ್ಲೈಟ್ ಅಂತ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬರೆದು ಅರ್ಧದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟ....” ಎಂದೆ. “ಏಕೆ? ನೀನು ಪೂರ್ತ ಬರಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿ ಏನು?—ಹುಷಾರ್....ಹೋಗು!” ಎಂದು ಪೊಲೀಸಿನವನು ಕಣ್ಣುರುಳಿಸಿದ.

ಆದರೂ, ಆ ರಸ್ತೆ ಮಧ್ಯೆ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತು “ಹೆಡ್ಲೈಟ್” ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕೊರಗಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಮುಂದೆ, ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ವಿಶೇಷಣ ಭರ್ತಿಮಾಡಿ ಬರಬೇಕು, ನಾನು.

—ಕಾಮತ್.

ಸ್ಕೂಲ್ ಡೇ

ಸ್ಕೂಲ್ ಡೇ ಮಾಡದ ಸ್ಕೂಲು ಸ್ಕೂಲೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಹಾಳು, ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮಾಸ್ತರುಗಳು.

ಸ್ಕೂಲು ಹೇಗೆ ಯಾರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷಣಕಾರರನ್ನಾಗಿಯೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಾಗಲೇ, ಹೆಡ್ಮಾಸ್ಟರಿಗೂ ಇತರ ಮಾಸ್ತರುಗಳಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಯಾರು ಮುಂದೆ ಆ ಊರಿಂದ ವರ್ಗ ಕೊಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಹೆಡ್ಮಾಸ್ಟರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ; ತಮಗೆ ಯಾರು ಇರೂ. ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನೇ ಕರೆಯಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಇತರರು ಕೂಗುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರಂತೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಿನಿಮ ನಟಿಯನ್ನೋ ಅಶ್ಲೀಲಸಾಹಿತಿಯನ್ನೋ ಕರೆಯಿರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಸಹಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಜಾತಿ, ಅವರಿಗಾಗುವ ಖರ್ಚು ಅವರ ಊಟದ ಬಗೆ ಇವೂ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು.

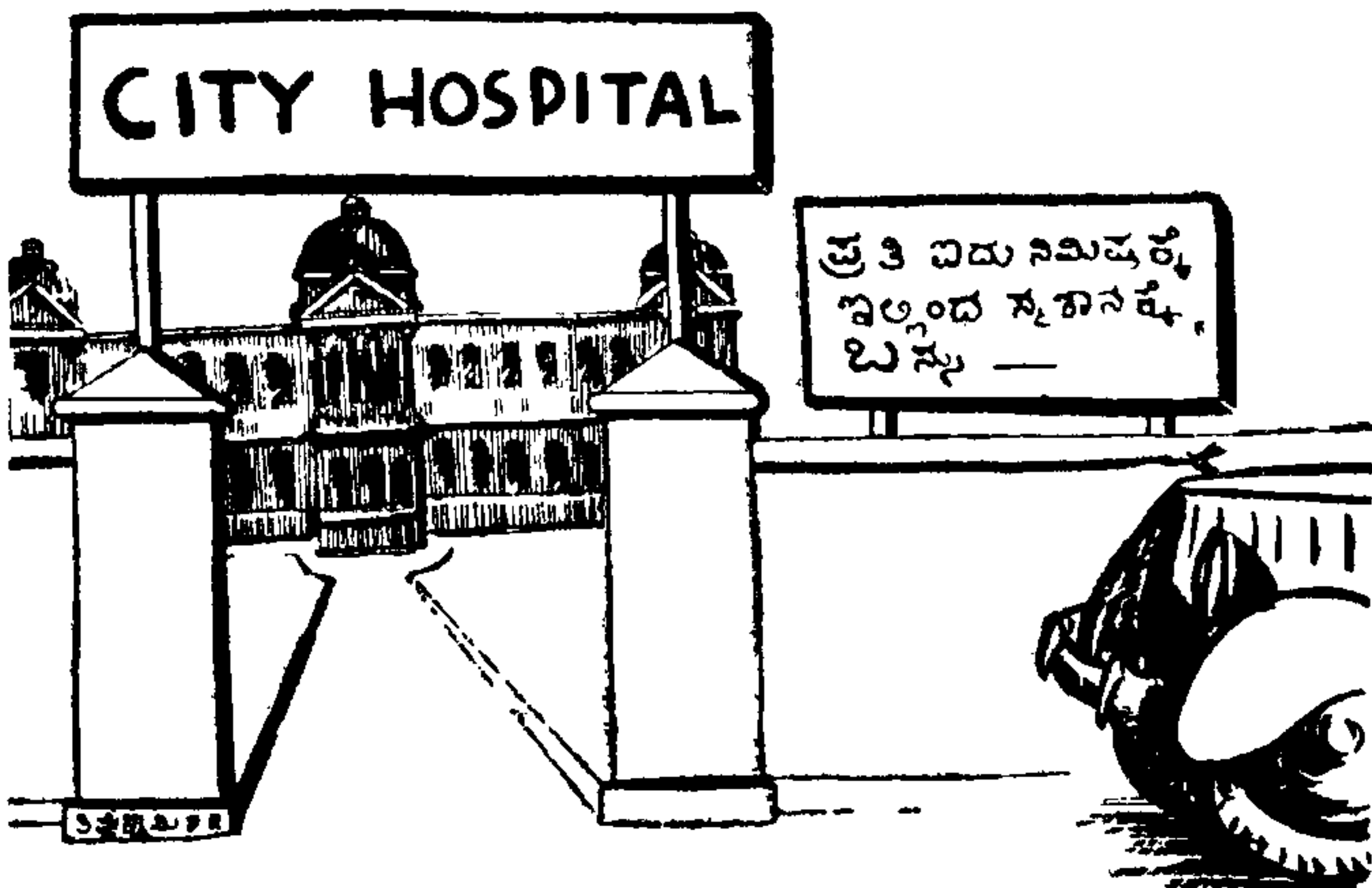
ಆ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ. ಸ್ಕೂಲ್ ಡೇ ದಿನ, ತಮ್ಮ ಬಡತನ ಬಯಲಾಗುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಭಯದಿಂದ, ಮಾಸ್ತರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೂಟು ಧರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಟೈಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆಲ್ಲ ಪೌಡರು, ಕೊರಳಿನಸರ, ಕೈಗಡಿಯಾರ, ಜಿಪ್ ಬ್ಯಾಗ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ. ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಕೋಟಿನ ಹೆಕ್ಕತ್ತು ತೋಳಿನ ತುದಿಯಂಚು, ಮೊಣಕೈ ಹಿಂಭಾಗ, ಗಲಲ್ಲಿನ ತೂತು ಹರಕುಗಳನ್ನು ಹೊಲೆದು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆ, ಖರ್ಚು.

ಸ್ಕೂಲ್ ಡೇ ಎಂದರೆ ಪಂದ್ಯಾಟ, ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ವಾಚನಸ್ಪರ್ಧೆ, ವಿವಿಧ ವೇಷ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮೊದಲಾದವು ಇದ್ದೇ ಇರ ಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಬಹುಮಾನಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇದರಿಂದ, ಬಹುಮಾನ ಸಿಗದವರ ಆಕ್ರೋಶ ಬಡ ಮಾಸ್ತರ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದೇ. ಹುಡುಗರ ಆಕ್ರೋಶವಾದರೆ, ಅವರು ಅದನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲ ಊರುಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಪುಂಡರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ದಿನ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಅದೇ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ, ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲ ಬಹುಮಾನಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಯಾವ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯೂ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ೫ ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೆ, ಜನ ಏನೋ ನಾಲ್ಕುಕೈ ಸೇರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ, ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿ ಎಂಟರವರೆಗೂ ನಾಪತ್ತೆ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ಅಲೆದಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅವರು ಬಾರದೆ, ಊರಿನವರನ್ನೇ ಕೂರಿಸಿದರೆ, ಅವರನ್ನೇಕೆ ಕೂರಿಸಿದಿರಿ ಎಂದು ಇವರೂ, ಇವರನ್ನೇಕೆ ಎಂದು ಅವರೂ, ಅಲ್ಲೇ ಜಗಳ ತೆಗೆದು, ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಎರಡು ಹೋಳು.

ಸ್ಕೂಲ್‌ಡೇಗೆ ನಾಟಕ ಇರಲೇಬೇಕು. ನಾಟಕ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣುವೇಷ. ಹೆಣ್ಣು ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಹುಡುಗರೇನೋ ನಾನು ತಾನು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ; ಅಂಥ ರೂಪಿನ ಹೆಣ್ಣುಗಳೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ, ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ, ಹುಡುಗರನ್ನ, ಆರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವೈಮನಸ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಟಕವೆಂದರೆ, ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಟೀಕೆ; ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕೋಮಿಗೆ ಚುಚ್ಚೇ ಚುಚ್ಚುತ್ತೆ. ಚುಚ್ಚದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಸಪ್ಪೆ! ಹೀಗಾಗಿ, “ಸ್ಕೂಲ್‌ಡೇ” ಆದನಂತರವೇ, ನಾಟಕವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಆಡಿಸಿದ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಆ ಊರಿಂದ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗವಾದರೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆತನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹಾನಿ; ಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ.

ಸಾರಥಿ

ರಾಜಕೀಯ

ಮೊನ್ನೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮಾತು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರು. ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಅವರ ಆ ನಡತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, “ಪಾಪ! ರಾಜಕೀಯ” ಎಂದರು.

“ರಾಜಕೀಯ” ನಡತೆ—ಎಂದರೆ, ಸಾವಿರಾರು ಜನರೆದುರು ನಡುಹಗಲಲ್ಲಿ ಕಂಠಾಘೋಷವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪನ್ನು ತೊರೆದು, ಯಾವುದೋ ಅಲ್ಪ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುವುದು, ರಾಜಕೀಯ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾರ್ಥಿ, ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ—ರಾಜಕೀಯ. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮ, ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಳ್ಳು—ರಾಜಕೀಯ. ಪುಂಡರಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಅವರ ಅನ್ಯಾಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುವುದು—ರಾಜಕೀಯ. ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ವಂಚಕರನ್ನು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುವುದು - ರಾಜಕೀಯ. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಿವಿ ಕಚ್ಚುವುದು—ರಾಜಕೀಯ. ತೋಳ ಬಂತು, ತೋಳ ಎಂದು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಗುವುದು—ರಾಜಕೀಯ. ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಬು ನಾಲ್ಕು ಎಂದು ಮೊಂಡಾಟ ಮಾಡುವುದು—ರಾಜಕೀಯ. ನಾನು ಕೂಗದೆ ಇದ್ದರೆ, ಸೂರ್ಯ ಉದಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋಳಿ ಹೇಳುವುದು—ರಾಜಕೀಯ. ಅದೇ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮೆಣಸು ಅರೆಯುವುದು—ಅದೂ ರಾಜಕೀಯ. ಬಗ್ಗಿದವನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಾಸುಂಡೆ ಬಿಗಿಯುವುದು, ತುಂಬೆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಹಾಕುವುದು, ಹಿತ್ತಲ ಗಿಡವನ್ನು ಮದ್ದಾಗಿ ಸುವುದು, ತಲೆಗೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರ ಎನ್ನುವುದು, ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊರುವುದು, ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸೀಗೇಕಾಯಿ ಸ್ಯಾಂಕ್ಸನ್ ಮಾಡೋದು, ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಆಳು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹಾಳು ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದು—ಎಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ “ರಾಜಕೀಯ”. ಆದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಮ್ಯ; ಎಲ್ಲವೂ ಪೂಜನೀಯ. ಹೇಳಬಾರದದ್ದೆಲ್ಲ “ರಾಜಕೀಯ”; ಮಾಡಬಾರದದ್ದೆಲ್ಲ “ರಾಜಕೀಯ.” “ನಾಚಿಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ, ಇದನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿದೆ?”—ಎಂದರೆ, “ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವು ಟೀಕಿಸಬಾರದು; ಅದು ರಾಜಕೀಯ; ಅದರ ರೀತಿ ನೀತಿಯೇ ಬೇರೆ; ತಮ್ಮಂತಹ ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ”.....ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದೂ “ರಾಜಕೀಯ.”

—ಶ್ರೀಮತಿ ಕೇಸರಿ.

ದ್ರೌಪದಿ ಮಹಾಶಯ

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲೀನಾರ್ ರೂಸ್‌ವೆಲ್ಟ್‌ರವರು ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನಂತರ, ಇಲ್ಲಿಯ ಮೋಟಾರ್ ಗಾಡಿ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪುಟ ಹೊಗಳಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ ಓಡಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಅಮೇರಿಕ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಸಾವಿರಪಾಲು ಕಷ್ಟ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನೇ ಎಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ! ಅವು ಸಿಕ್ಕರೂ, ಅದರ ಒಡೆಯರಾದ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ಕುರಿ, ಕೂಸು ಇವನ್ನು ತಟಾಯಿಸಿ, ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಬಲಕ್ಕೋ ಎಡಕ್ಕೋ ಎತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಗುಣಾಕಾರಮಾಡುತ್ತ, ತನಗೂ ಕಾರಿಗೂ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ, ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದೆಂದರೆ, ಮಹಾ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ.

ಆದರೆ, ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಿಜಕ್ಕೂ, ಬಸ್ ದ್ರೌಪದಿಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ ಸಾರಥಿಗಳಿಗಿಂತ, ಸಾವಿರ ಪಾಲು ಹೊಗಳಿ ಗಗನಕ್ಕೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವರು ಎಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ.

ಬಸ್ ದ್ರೌಪದಿಗಳ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವವರು ಅತಿ ವಿರಳ ಪಾಸ! ಅವರ ಪೀಠವೇ ಬಹು ಇಕ್ಕಟ್ಟು. ಬಲಗಡೆ ಒಬ್ಬ ಧಡಿಯ, ಎಡಗಡೆ ಮೂರು ಧಾಂಡಿಗರು. ಗೇರ್ ಬದಲಾಯಿಸುವಾಗ ಲೆಲ್ಲ ಎಡಕ್ಕೆ ಕೂತು ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುವ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು “ಕೊಂಚ ಸರಿಯಿರಿ! ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ” ಎಂದು ಗೋಗರೆಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಂಚುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಕಾಗದ, ಪತ್ರ, ಹೂವು, ಬ್ರೆಡ್ಡು, ಔಷಧಿ, ಟಿಫಿ ಸೆಟ್ಟು, ಇವುಗಳ ಗುಡ್ಡೆ, ತನ್ನ ಕಾಲು ಸಂದಿನಲ್ಲಿ! ಹಾಯವಾಗಿ, ‘ಬೀಡಿ’ಗೆ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಗೀಚಿ ಖುಷಿಯಾಗಿ ಹಚ್ಚಿ ಹೊಗೆ ಬಿಡೋಣವೆಂದರೆ, ಆಗಲೇ ಒಬ್ಬರು ಹಿಂದಿನಿಂದ, “ದ್ರೌಪದಿ! ಅದನ್ನು ಆರಿಸಬೇಡಿ! ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಿ! ನನ್ನ ‘ಬೀಡಿ’ಗೂ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇಷ್ಟು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ, ಕಂಡಕ್ಕರಿಗೂ ಪಾಸೆಂಜರುಗಳಿಗೂ, ಜಗಳ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಆತ ಹಿಂತಿರುಗಿಕೊಂಡು, ಅರ್ಧ ಎದ್ದು, ಕೂಗಿ ಕೈಬಿಗಿದು ಬೈದು,

ಅದನ್ನು ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. “ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಸರಿಯಿರಿ! ಎಂಟು ಜನ ಕೂರಬೇಕು, ಆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ! ಕೆಳಗೆ ಆ ಟೈರಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿರಿ; ಚೀಲಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕರಿಸಿರಿ; ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಡಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿರಿ” ಎಂದೆಲ್ಲ ಸಲಹೆ ಇತ್ತು, ಪಾಸೆಂಜರುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಕಂಡಕ್ಟರೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಹೇಗೆ? ಹಣ ಇರುವುದು ಅವನ ಹತ್ತಿರ.

ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡಿ, ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಸಲಾಮು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿದ ಮೇಲೂ, ಊರಾಚೆ ಮೈನ್ ರೋಡು ಸಿಗುವಂತಿಲ್ಲ—ಊರಿನ ಸಂದುಗೊಂದು ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ, ಮಂಡಕ್ಕಿ ಚೀಲ, ಮುಳ್ಳು ಬೇಲಿ ತಂತಿ, ಸೇಂಗಾ ಚೀಲ, ಅರಳಿ ಕಟ್ಟು, ವಿಳೇದಿಲೆ ಗಂಟು ಇವನ್ನು ಹೇರಿ, ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸೋದರತ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕಾದು ಕೂರಿಸಿ, ನಂತರ ಹಾರನ್ನೊತ್ತಿ ಟೋಲ್‌ಗೆಟ್ ದಾಟಬೇಕು.

ಮೈನ್ ರೋಡ್ ಬರುತ್ತಲೂ ಬೀಡಿ, ಹರಟೆ, ಅಕ್ಕವಕ್ಕದವರ ಹತ್ತಿರ. ಇತರೇ ಬಸ್ ಡ್ರೈವರುಗಳ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆ, ಪೊಲೀಸಿನವರ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ, ಅನಾಹುತಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ವಿವರಣೆ. ಆ ಮೇಲೆ, ಉಳಿದ ಕಂಪನಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇಗ ಹೋಗಿ, ದಾರಿ ಪಾಸೆಂಜರುಗಳನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಫರ್ಸ್ಟ್ ಎಡ್ ವೆಟ್ಟಿಗೇಯೊಳಗೆ ಇರಿಸಿರುವ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವಿಲಾಸದಾರರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಹವ್ಯಾಸ. ಸಂತೆ ಮೈದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚೀಲಗಳನ್ನಿಳಿಸುವ ಚಾಕರಿ. ರಸ್ತೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಗುವ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಹಾಪಾನ! ಸಾಹುಕಾರನ ಮಗನಿಗೂ, ಕಂಡಕ್ಟರಿಗೂ, ಬಸ್ ನಡೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುವುದು ಬೇರೆ ಗಂಟು ಬೀಳುತ್ತೆ, ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಮೂರು ದಿನ.

ಪಾಪ! ಡ್ರೈವರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವ, ವರಮಾನ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ, ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾವಿನಯಗಳಿಗೆ, ಏನೇನೂ ಸಾಲದು.

—ರೇವಣ್ಣ.

ಹನುಮನ ವೀಭೂತಿ

“ದಿನಾ ಬಡಕೊಂಡರೂ ಇಲ್ಲ! ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳೋದು? ಇನ್ನು ಯಾವ ಭಾಷೇಲಿ ಹೇಳೋದು? ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಂದ ಹೊರತು ಕಾಫಿ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ. ನಡೀರಿ ಹೊರಗೆ...” ರಾಮ ರಾಮ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದುಬಿಟ್ಟಳು! ಇನ್ನೂ ಕಿವಿಲಿ ರಣರಣಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ಮದುವೇಲಿ ನೊಗಬಿದ್ದು ವರ್ಷ ಮೂವತ್ತಾಯಿತು. ಇವೊತ್ತಿಗೂ ಈಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡೋದನ್ನ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲನಲ್ಲ! ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಬೇಕಾದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಯೇ ಬರಬೇಕಂತೆ. ತಿಂಡಿ ಹೋಗಲಿ, ಎದ್ದು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವನಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಫಿನಾದರೂ ಕೊಡಬಾರದೆ? ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಂತೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಏನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ? ಹಾಳು ಸರ್ವಿಸೆ ವಾಸಿಯಿತ್ತು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ನಾನೇ ರಾಜ ಅಂತ ಇರಬಹುದಿತ್ತು. ಈಗ ರಿಟೈರಾಗಿ ಈ ಗೋಳು ಮುಖ್ಯ ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ಇನ್ನೂ ಬಳ್ಳಿ ಎಳೇದಾಗಿರುವಾಗ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟೆ. ಈಗ ಒರಟೊರಟಾಗಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ ಬೆಳೆದು ನನ್ನೇ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನನಗೆಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ? ಎಲ್ಲಿನ ಮೋಕ್ಷ? ಒಳ್ಳೆಯದರಲ್ಲಿ, ನಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ನನ್ನೇ ಮೂದಲಿಸಿದಳು.... ಗದರಿಸಿದರೆ ತಾಟಕಿಯಂತೆ ಉರಿದಾಡಿದಳು. ಎರಡು ಹೇರಿಬಿಡೋಣ ಅಂದರೆ, ನನಗೆ ಯಾಕೂ ಮೂದಲಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೇನೆ ಒಂದು ತರಹ ಭಯ. ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸೊಸೇನ ಪೀಡಿಸ್ತಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ. ನನಗಾದರೂ ಪೀಡೆ ಕಡಮೆಯಾಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಗೋಳು. ನೆನ್ನೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೊಂದು ಮಾಡಿ ನೋಡೋದು. ಆ ಮೇಲೆ ದೇವರ ಚಿತ್ತ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಇವೊತ್ತು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಪಾಲಹನುಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರೋದು. ಸಧ್ಯ ಕಾಫಿ ಸಿಗಬೇಕಾದರೆ ನೀರು ಹುಯ್ಯೋಬೇಕಲ್ಲ ತಲೆಗೆ....ಹಾಳಾದವಳು ಸ....ಳಂತ!”

*

*

*

“ಅಯ್ಯೋ, ನೀನೇನು ಹೇಳ್ತಿದೀಯ ಹನುಮ? ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳೋದೆ? ಗದರಿಸೋದೆ? ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೆಯೋದೆ? ಊಹು, ಅದೊಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅದೇನೋ ವಿಭೂತಿ ಕೊಡ್ತೀಯಾಂತೆ—ನಮ್ಮ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದೂಂತ ಬಂದೆ ನೋಡು.”

“ಪಾಪಯ್ಯನೋರೆ, ವಿಭೂತಿ ಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ದೊಂದು ಗುಣ ನೋಡಿ. ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಸಲ ಅದರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆಂದರೆ ಮುಗಿತು; ಮತ್ತೆ ಪೂರ್ತಿ ಥಂಡಾನೇ ಸರಿ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬಾರದವರ ಹಾಗೆ ಆಗ್ಬಿಡ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೊಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ರೆ ನೋಡಿ ”

“ಭೇಷ್ ಕಣಯ್ಯ! ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಜನ ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಅಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ! ಎಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ಕೊಡು... ತೊಗೊ ಹತ್ತು....ಜಾಸ್ತಿ ಆ ಮೇಲೆ ಮರೆಯೋದಿಲ್ಲ.”

“ತೊಗೊಳ್ಳಿ ರಾತ್ರಿ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಡಿ....ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಂದು ಗದರಿಸಿದರೆ ಕಾಲಿಗೇ ಬೀಳ್ತಾರೆ.”

“ಅಷ್ಟೊಂದಾಗಲಿ ...ನಿನ್ನ ದೇವರು ಅಂತೀನಪ್ಪ. ಬರ್ತೀನಿ.”

*

*

*

“ಹನುಮ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಮಾಡಿದೀನಿ ಆ ಹಾಳು ಭಸ್ಮಾನ (ತಪ್ಪಿತು ಅಂಜನೇಯ. ಅಂಜನೇಯ) ನೆನ್ನೆ ಅವಳು ಬಸಕೊಂಡ ತಿಳಿಸಾರಿಗೆ ಸೇರೋದಕ್ಕೆ ನಾನು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸಿಗಿದ್ದಾ ಕೈಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನೋಡ್ತೀನಿ ಇವಳ ಧರ್ಮಾಕನ್ನೆಲ್ಲ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋ ಮೊದಲೇ ಟಿಫನ್ ಕೊಡು ಅಂತೀನಿ. ಆಗೋದಾಗಲಿ. ಆಗೋದೇನು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹನುಮನ ವಿಭೂತಿ ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯದ್ದೆ ?

“ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ—ಈ ಕೋಣೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗೋದು ....“ಎಲ್ಲಿ, ಬರಲಿ ಕಾಫಿ ದೋಸೇ ”—ಅಂತ ಒದರೋದು. ನೋಡ್ತೀನಿ ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತೀಂತ. ಆದರೂ ಯಾಕೋ, ಒಂದು ತರಹ ಪುಕ ಪುಕ.. ಹಾಳು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ಭಯ....ಕಂಡರೆ ನಾಲಿಗೆನೆ ಉಡುಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೆ ಆಗಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದಿಲ್ಲಲ್ಲ ಈ ಪಾಡು! ಸದ್ಯ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಮಾತಿನ ಗುಂಡು ನಾಲ್ಕು ಹಾರಿಸಿಬಿಡ್ತೀನಿ ಮೊದಲನೇ ಸಲಕ್ಕೆ.

*

*

*

ಓಹೋ! ಆಕೇನೆ ಬರ್ತಿದಾಳೆ. ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಾಫೀ ಅಂತ ಕೂಗಿದ್ದು ಕೇಳಿಸ್ತು. ಆದರೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರ್ತಿದಾಳೆ ನಾಯಿಕುನ್ನಿ ಹಾಗೆ. ವೀಭೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು! ಜೈ ಹನುಮಾನ್!....ಅಗೋ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಳಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ....ಬಳೆ ಸದ್ದು....ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಡ್ತೀನಿ....ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ....

“ಎಷ್ಟೊತ್ತೇ ಬರೋದಕ್ಕೆ? ನಿಂಗೇನು ಅಂಕೆ ಶಂಕೆ ಇಲ್ಲವೇನೆ? ಉಸಿರೆತ್ತಿದರೆ ಒದ್ದುಬಿಡ್ತೀನಿ. ಗಂಡಸು ಅಂತ ಗೌರವ ಗಿವಾರವ ಕೊಟ್ಟು ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲೆ ನಿನಗೆ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಕಂಡದ್ದಾಯಿತು ಇನ್ನೊಂದೆ ಮಾತ್ರ ಜೋಕೆ .. ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ....ಎದುರು ಮಾತಾಡಿದರೆ... ಹುಷಾರ್... ಬಲಿ ಹಾಕಿಬಿಡ್ತೀನಿ! ಆಂ.....ಆಂ .. ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಾಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೀತಿದೀಯು... ನಿಲ್ಲೆ.....ಏಯ್..... ನಿಲ್ಲೆ.....

“ಅಯ್ಯೋ! ಇದೆಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಚಾರ....ಹಾಳು ಅವಳಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ... ಈ ಕೆಲಸ ದವಳಿಗೆ ನಾನಂದಿದ್ದು? ಥೂ, ಎಂಥಾ ಕೆಲಸ ಅಗೋ ಅವಳೇ ಬಂದಳಲ್ಲಾ.... ಬಲು ರೇಗ್ವಿಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಇನ್ನೇನು ಗತಿ. ರಾಮ ರಾಮ . ರಾಮ ರಾಮ . ....

“ಇಲ್ಲ ಕಣೆ .. ಏನೂ ಇಲ್ಲ....ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯೋದಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡೇ ಬರ್ತೀನಿ .... ಈವಾಗ ಬೇಕಿಲ್ಲ....ಉಹು... ಬಚ್ಚಲ ಮನೇಗೇ ಹೊರಟಿರೋದು.... ....”

“ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಏನು ಸೆಕೆ....ಏನು. ಬೆವರು! ಸದ್ಯ ನಾನು ಗದರಿಸ್ತಿರುವಾಗ ಗಂಟಲಿಂದ ಬಹಳ ಸ್ವರ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಬದುಕೊಂಡೆ ...”

ಹನುಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ಅವನ ವೀಭೂತಿ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗ ವಿಲ್ಲವೇನೋ?

—ವಾಸುಕೃಷ್ಣ.

“—ಅನಾರ್ಕಲಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ನೋಡೇ....!”

“ವೇಪರ್ ಚೇಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆ”

ಕುಕ್ರವಾರ ಚತುರ್ದಶಿ. ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ರಾಮು ಮನೆಗೆ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲ ಬೇಗ ಓದಿ ಮುಗಿಸೋಣ ಅಂತ. ರಾಮು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇನೋ ಕೊಟ್ಟ. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಲು ಅರ್ಥ ದಾರಿ ನಡೆದು ಬಂದ. ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಾ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಕ್ಷಿಂತ ಅದರ ನೋಟು ಓದುವುದು ಸುಲಭ ಎಂದ.

ತಂಪಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬೆಳದಿಂಗಳು. ರಾಮು ಮುಖ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣು ಪಾರ್ಟು ಮಾಡುವ ಕಳೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಅದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಓದುವುದು ಸಹಜ.

ಹಾಗಾದರೆ ರಾಮು ಈ ಪುಸ್ತಕ ನೀನೇ ಓದು, ನನಗೆ ನೋಟು ಕೊಡು ಎಂದೆ. ಆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯೇನೋ? ನಾನಾಡಿದ ಮಾತು, ರಾಮು ಎಗೆ ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಏನೋ! ನೀನು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಗಂಗಾವತರಣ ಆದ ಹಾಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತಲ್ಲ, ಎಂದ.

ನನಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಗುತ್ತಿದೆ ರಾಮು. ಕುರಿಮರಿ ಕುಣಿ ದಾಡುತ್ತೆ ನೋಡು, ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದೇ ಛಂಗು. ಹಾಗೆ ಆಡೋ ಹಾಗೆ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಭಯ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಈಗ? ಎಂದೆ.

ರಾಮು ಹೇಳಿದ. “ಇದೆಲ್ಲಾ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಪ್ರಭಾವ. ನಾಳೆ ಪೌರ್ಣಮಿ. ಹೀಗೇ ಆದರೆ ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥ. ಇದರ ಛಟ ತೀರಿಸಿಬಿಡೋದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾಳೆ ಶನಿವಾರ. ಪೌರ್ಣಮಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ “ವೇಪರ್ ಚೇಸ್” ಆಡೋಣ. ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿ ಹುಚ್ಚಾಪಟ್ಟಿ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಸುಸ್ತಾದರೆ, ಛಾನುವಾರದಿಂದ ಪಟ್ಟಾಗಿ ಕೂತು ಓದಬಹುದು. ನೀನೇನಂತಿ?” ಎಂದು.

“ನಾನು ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿ ವೇಪರ್ ಚೇಸ್ ಆಡೋಣ ಹೇಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ನಾಳೆ ಓದೋಣ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬದಲು ಈ ನೋಟನ್ನು ಇವತ್ತೇ

ಅರ್ಥ ಗಂಟೇಲಿ ಮುಗಿಸಬಹುದು. ಪೇಪರ್ ಚೇಸಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ತಿಂಡಿ ನಾನು ತರುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಭಾವ, ಹೋದ ವರ್ಷ ಮದುವೆಯಾದೋರು, ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ

ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಮು ಮನೆ ಎದುರಿಗೆ ಆರು ಜನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೇರಿದ್ದೆವು. ಏನೋ ಇದು ರಾಮು. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತಲ್ಲೋ? ಅಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಅಂತ ಕೋಡುಬಳಿ ಗುಳ್ಳುಪಾವಟಿ ಕದ್ದು ತಂದಿದೀನಲ್ಲೋ” ಎಂದೆ.

ಏನು ಮಾಡಲೋ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಾನು ಬರುಲ್ಲ ತಾನು ಬರುಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಚಕ್ಕರ್ ಹಾಕಿದರು. ಪ್ರೆಸ್ ಮುನ್ಸಾಮಿ ಪೇಪರ್ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ನಾನೂ ಬರ್ತೀನಿ ಎಂದು ಬಂದ. ಮಿಕ್ಕ ಮೂವರು ಮೂರ್ತಿ, ರೆಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನ ಹದಿನೈದು ದಿನದಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿ ಓದಿ ಬೇಸರಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಆಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಅಂತ ಬಂದರು.

ಇಬ್ಬರು ನರಿಗಳಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜೇಟಿ ನಾಯಿಗಳಾದರೆ ಆಟವೂ ಚೆನ್ನ. ತಿಂಡಿಯೂ ಸವೃದ್ಧಿ, ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ರಾಮು.

*

*

*

ಒಂಭತ್ತುಕ್ಕೆ ನಾನೂ ರಾಮೂ ಒಂದೊಂದು ಚೀಲ ಹರಿದ ಕಾಗದ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡ ಹೊರಟೆವು. ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಹೋದ ಮೇಲೆ ರಾಮು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ. ನಾನು ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಇಂತಿಂತಹ ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಪೇಪರ್ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೊರಟು, ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತುವರೆ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಮು ಮನೆ ಎದುರು, ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮಿನ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು.

ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ ನನಗೆ ಆ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಯಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ ನಡೆಯುವುದೇ ಲೇಸು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ಮೊಟಕುಮಾಡಿದರೇ ಚೆನ್ನ ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಆರಾಮವಾಗಿ ಕಾಗದದ ಚೂರನ್ನು ಚೀಲದಿಂದ ತೆಗೆದು ಎಸೆಯುತ್ತಾ ಹೊರಟೆ. ವಿರಾಮವಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಗದದ ಚೂರಿನ ಮೇಲೆ ಏನಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಲೂ ಶುರುಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಲು ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಓದಲೂ ಕೂಡ ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳು.

ಅರೆ! ಇದೇನಿದು. ಏನೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ! ಈ ಕಾಗದದ ಚೂರಿನಲ್ಲಿ—ಔರಂಗಜೇಬ ಕಾನೂಜಿನಲ್ಲಿ.....ಇದು ಸೋಜಿಗ. ಇಂತಹದೇ ಬೇರೆ ಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳವೆಯೇ? ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತೆ. ಚೀಲದಿಂದ ಕಾಗದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಗದದ ಹಾಗೇ ಇದ್ದ ಚೂರುಗಳು ಸುಮಾರು ಸಿಕ್ಕವು. ಸಿಕ್ಕಿದ ಚೂರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಾರಣವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಎಲವಲಾ! ಮುಕ್ಕಾಲು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಓದಿದೆ. ಓದಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿ ಓದಿದೆ. ಆ ಚೂರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ತೆಗೆದು ಜೇಬಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೊರಟೆ, ರಾಮು ಮನೆ ಎದುರಿನ ವರಾಂಡಾಕ್ಕೆ. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಚೂರು ಎಸೆಯುವುದನ್ನೂ ಮರೆತೆ. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ತನಕ 'ನಾಯಿ'ಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ರಾಮುವೂ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದೆ. ಏನೋ ಇರಬೇಕು ಇದರ ಮರ್ಘ! ಎಲ್ಲರೂ ಬರಲಿ ಇರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೋಂದು ತರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಆರಿಸಿಟ್ಟ ಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳನ್ನು ವಾರಣವಾಗಿ ಅಂಟಿಸೋಣ ಎಂದ. ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗೋಂದನ್ನೂ ತಂದ. ಎಲ್ಲ ಚೂರುಗಳನ್ನೂ ಅಣೆಮಾಡಿ ಅಂಟಿಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹರುಕು ಮುರುಕಾ ಗಿದ್ದರೂ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥವಾಗಲು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ರಾಮು ಹಾಕಿದ ಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳಿಂದ ನಾಯಿಗಳು ದಾರಿ ಗಂಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ದಣೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು.—ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದೆವು — ಎಲ್ಲರೂ ಚಕಿತರಾದರು. ಭಲೆ ಭೇಷ್ ಅಂತ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಆರೆಂಟು ಸಾರಿ ಓದಿದರು. ಹೇಗೂ ಆಗಲಿ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಬಿಡೋಣ ಎಂದೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ಯಾರಿಗೂ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದೂ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೆವು.

ನಂತರ ಗಡದ್ದಾಗಿ ತಂದ ತಿಂಡಿ ಮುಗಿಸಿ, ಬೆಳಗಿನ ರೂವಾ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆ ಸೇರಿದೆವು.

*

*

*

ದಿನ ಆದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ಬಂದ ಹಾಗೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಬಂತು. ಎರಡೇ ದಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಭೂಗೋಳ ಪರೀಕ್ಷೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನೋಡಿದರೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಪೇಪರ್ ಚೇಸಿನ ತದ್ರೂಪೇ! ತದ್ವತ್ತೇ!

ಆಡಲು ಹೋದ ಆರು ಜನವೂ ಕುಟ್ಟಿ ಬಜಾಯಿಸಿದೆವು. ಅಸಂಭವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂದು ಮಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾವು ಮುಗಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲೇ ಮೊದಲಿಗನಾದ ಶಾಮ ಪಂಡಿತ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಿಕರದಿಂದ ಹೇಳಿದ. “ಅಲ್ಲ ಕಣೋ! ವರ್ಷಾಕಾಲ ಓದಿದ ನನಗೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಘೋರವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಅಡಿ, ಅದು ಸಾಲದು ಅಂತ ರಾತ್ರಿ ಪೇಪರ್ ಜೇಸ್ ಅಡಿದ ನಿನಗೆ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಲ್ಲಿ” ಎಂದ.

ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಮುಗುವಾಗ ಅಂದೆ. ಭಗವಂತ ಇದ್ದಾನೆ. ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.

* * *

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಗೆ ಬಿತ್ತು. ನಾನು ಫಸ್ಟ್, ರಾಮು ಸೆಕೆಂಡ್, ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವರು ಅದೇ ರೀತಿ ರ‍್ಯಾಂಕ್. ಶಾಮ ಪಂಡಿತ, ಪಟ್ಟಿ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ವಾಸು ಅಂತಿದ್ದ.

* * *

ಅಲ್ಲಾ! ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಮರೆತೆ. ಆ ದಿನ ಪೇಪರ್ ಜೇಸಿನ ದಿನ ವಾರಣವಾಗಿ ಅಣೆಮಾಡಿದ ಚೂರುಗಳಿಂದ ಎಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ರೂಪುಗಂಡಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ರೆಕಾರ್ಡ್ ನಂಬರು ತೆಗೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಆ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿತು.

ಈ ಸುದ್ದಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾವೇಕೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ದೇವರಹಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೆಸ್ ಮುನ್ಸಾಮಿಗೆ ಕೆಲಸ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು?

ಈಗ ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದೆವು ಗೊತ್ತೆ. ಇದಾಗಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಈಗ ಜನತಾ ರಾಜ್ಯ. ಪ್ರೆಸ್ ಮುನ್ಸಾಮಿ ಈಗ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆಳಿದು, ಸಚಿವ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವಿದ್ಯಾಸಚಿವ! ಈಗ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೂ ಇದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೂ ಒಂದು ರೀತಿ ಹಗುರವಾಗಿದೆ. ಶಾಮ ಪಂಡಿತ ಇದನ್ನು ಓದಿದರೆ ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು.

ಭಗವಂತ ಹೇಗೋ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ!

—ಬಚ್ಚ.

—•—

“ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ?”

ಕಡೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದು ಬೋರ್ಡು ಬರೆಸಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆಗೆ ತಗುಲಿಸೇ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಏನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳಿ! ನಮ್ಮನೆ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಅರವತ್ತು ಅಡಿ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಐವಡಿ ಎತ್ತರ ಇದೆ. ಸಬ್ ಓನರ್ಸ್ ಮನೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ನಾನು. ಗಟ್ಟಿ ಗಡತವಾದ ಕಾಂಪೌಂಡು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ನಾಜೂಕು ಕಾಂಪೌಂಡು ಗಳಂತೆ, ತೂತು ತೂತಿನದಲ್ಲ. ಬಿರುಕು ಬಿರುಕಿನದೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾಪ್ತಸೀದಾ ಗೋಡೆ.

ಆ ರಸ್ತೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಲೆ. ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾಸ್ತರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೂ ಅವನು ನನ್ನ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಮಾಸ್ತರ್ ಶ್ಯಾಮರಾಯ = ಒಂದಾಣೆ ಬೋಂಡ. ಅಂತ ಬರೆದರೆ, ಶ್ಯಾಮ ರಾಯನಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ ಬೋಂಡ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉರ್ಜಿತ ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮಾಸ್ತರ್ ಶ್ಯಾಮರಾಯನಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ. ಶ್ಯಾಮ ರಾಯ ನನ್ನ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ, “ಎನ್ರಿ ನಿಮ್ಮನೆ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮೇಲೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ನೀವು ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕಿ. ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡ ಬಾರದು. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಾನನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡ ಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಕಾಪಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಅಂದ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಒಂದೇ ಅಣೆ ಬೋಂಡವೇನಿ” ಎಂದು ಜೋರು ಅಳು ಎರಡೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

“ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿಸ್ತೀನಿ” ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ.

*

*

*

ಹೆಡ್ಡು ಮಾಸ್ತರು = ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಕೂಲು.

ಎಂದು ಒಂದು ದಿನ ಇಷ್ಟ ಲಿನಲ್ಲಿ, ಹಾರಾಡುವ ಎರೋಪ್ಲೇನುಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಕಾಣುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಏನು? ಇದರ ಮರ್ನು ಎನಿರಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆ ಹೆಡ್ಡು ಮಾಸ್ತರೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನನಗೆ ತಗಲಿ ಕೊಂಡರು. “ಏನ್ರಿ, ನಿಮಗೆ ಗ್ರಹಚಾರ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಾಡಿಯಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಮಾನ ತೆಗೆಯುಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸ್ತೀರಾ, ಜೋಕೆ! ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡು ಕಾಪಾಡೋದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬರೆಸಿದರೆ, ಸುಮ್ಮನಿರೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು.

“ಏನು ಮಹಾರಾಯಾ! ನನ್ನ ಹುಡುಗನ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರು ನೀವು ಅಂತ ಇವತ್ತೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಾನಾಕೆ ಹೀಗೆ ಬರೆಸಲು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ಇದರ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು” ಎಂದೆ.

“ಗೊತ್ತಿರ! ನಿಮ್ಮ ಬೂಟಾಟಕೆ ಎಲ್ಲಾ! ಅಲ್ರಿ! ನೀವೂ ವಯಸ್ಸಾದೋರು. ನಿಮಗೂ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹಾಳಾದರೆ ಹೋಗಲಿ. ಪಾಪ! ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಮಾಸ್ತರಿಣ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಹೊರಿಸಬಹುದೇ! ಇದು ನ್ಯಾಯವೇನ್ರಿ!” ಎಂದು ಗೋಗರೆದರು.

ಬಾಯಿನೊಳಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದೆ, ಅರ್ಥವಾಯಿತು ಅಂತ.

ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿಸ್ತೀನಿ ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ.

*

*

*

ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಲು ಚೂಟೆ ಮನುಷ್ಯ. ಅವನ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ, ಅಂದದ ಮೇಲ್ದೊಡಿಕೆ ಹೊದಿಸಿ, ಚೂಟೆಯಾಗಿ ಜಾಹೀರಾತು ಮಾಡಿ, ಸರಕನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾರುತ್ತಾನೆ, ಒಂದಕ್ಕೆ ಆರಂಕೆ. ಅವನ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಯಲ್ಲಿ ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಮನೆ ಕೊಂಡ, ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ. ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಡನೆ ವಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿದ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಊಟ ಒಂದು ತುತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ.

ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಜನ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರು. ನಾವು ಎಂಟಾಣೆಗೆ ದುಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಈತನಿಗೆ ಇಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ! ನಮಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಬೇಕು ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟರು. ಗಂಧದ ಜತೆಗೆ ಸಗಣೆ ಬೆರಸಿ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿ ಮಾಡಿಟ್ಟರು.

“ಈ ರಖಂ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತೆ. ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯಾದರೂ ವರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹುದನ್ನೇ ಕಳಿಸಿ” ಎಂದು ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಬರೆದರು.

ಆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮನೆ ಕೊಂಡ, ಆ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರದ ಸರ ಮಾಡಿಸಿದ. ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟ ಬಿಟ್ಟ.

ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ರೇಗಿಹೋಯ್ತು! ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಕೆಡಿಸಿದರೂ ಅದೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು, ಅವ ಇವರಿಗೆ ಬೆದರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಆ ಎಂಟಾಣೇನೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಎಂದು ಭಯ.

ಸರಿ! ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನ ಕಾಂಪೌಂಡು ಗೋಡೆ ಹಿಡಿದರು.

“ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ—ಅವನ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿ—ಅವನ ಗಂಧದ ವಾಸನೆಯೇ ಸರಿ!”

ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಇದನ್ನು ಓದಿದರೂ ಓದದವನ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ.

ಅದನ್ನು ಅವರೇ ಅಳಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಬರೆದರು. ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಾಕೇಸ್ತಾನಕೆ ಹೋಗ್ತಾನೆ!”

ಇದನ್ನು ಓದಿ ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಇದನ್ನೂ ಅಳಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು “ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ = ಮುಸುರೆ.”

ಇವರ ಅರ್ಥ ಏನು ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುಟ ಮುಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳೂ ಓಡಾಡದೇ ಇರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಕೈಲಿದ್ದ ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ವಿಕ್ಚನ್ನೂ ಜಮ ಜಮಿಸುತ್ತಾ ಹೆದರಿಸಿದ. “ನುನು ಯಾರು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ! ಅರಮನೆಗೆ ನಾನೇ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡೋನು. ದಿವಾನರು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಗರಬತ್ತಿನೇ ಕೊಳ್ಳೋದು, ಸಚಿವರು ಕೂಡ ನನ್ನ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಹೊಗಳೇನೆ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರ ತಲೆಗೆ ಕಾಸೋದು, ಅಂತಹ ನನ್ನ ಮೇಲೇ ಈ ರೀತಿ ಅಪಕ್ಷಾತಿ ಹೊರಿಸ್ತೀರಲ್ಲೀ! ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮೇಲೆ! ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ! ಈ ಮನೆ ಮಾರಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀನೆ. ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಜಬರ್ದಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ.

ಮೂರೇ ಆಟಾನ ಸಂಕೇತಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಆಡಿ, ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೋನು ನಾನು. ಬಡ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ಬಂದರೆ, ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟುಲ್ಲವೇ

ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ ನನಗೆ. ಅವರುಗಳು ಜೋರು ಮಾಡಿದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದಹಾಗೆ, ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಧಡಿಯ ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಜೋರುಮಾಡಿದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ.

ಕಾಲಲ್ಲಿದ್ದ ಚಪ್ಪಲಿ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. “ಎನು ಶೆಟ್ಟಿ! ಎನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತೀ! ನೀನು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಾದರೂ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿ, ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡೀನಾದರೂ ಮಾರು, ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ದೇನಯ್ಯಾ ಹಕ್ಕು!” ಎಂದು ಚಪ್ಪಲಿನ ಅವನ ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ವೀಕೃತ ಜತೆಗೂ ಜಮೆ ಜಮಿಸಿದೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಸ್ತಾದ. “ಅಲ್ಲೀ! ರಾಯರೆ, ಹಾಗೆ ತಪ್ಪು ತಿಳಕೋಬೇಡಿ! ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರ ಹತ್ತಿರವೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಓಡಾಡುವವನು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಮಾನ ಹೋಗುತ್ತಲ್ಲೀ! ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಬಂದೆ, ಯಾರೋ ಪಾಪಿಗಳು, ನನ್ನ ಕೂಲಿ ತಿಂದು, ನನಗೇ ಈ ರೀತಿ ಅನಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತೇ ತಿರುಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿಸಿ ಅದರ ಖರ್ಚು ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಂದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಶೆಟ್ಟಿ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದರೂ ಅದೂ ಒಂದು ವರಸೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈ “ಮುಸರೆ” ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕುತೂಹಲ, ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳಲೂ ಒಲ್ಲ.

“ಅಲ್ಲಾ ಶೆಟ್ಟರೆ! ಇದನ್ನು ಮೊದಲೇ ಮಿದುವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆನೇ ನಾನು. ಇಷ್ಟಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿಲ್ಲ ವಲ್ಲಾ! ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ=ಮುಸರೆ ಅಂತ ಬರೆದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಏನು ಅಪವಾದ! ನಿಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಡಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೇ ಮುಸರೆ ಅಂತ ಬರೆದಿರಬಹುದು” ಎಂದೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣ ಬಿಳುವೇರಿತು. ತುಟೀನ ನಾಲಿಗೆ ತಡವರಿಸಿತು. “ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟ ಅರ್ಥ ಇಟ್ಟು ಬರೆದಿದ್ದಾರೀ! ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಲೀ ಎಂದೇ ಆ ಪಾಪಿಗಳ ಆಸೆ. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಈಗ. ಇವತ್ತೇ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿ ಸುತ್ತೀರಾ!” ಎಂದ.

“ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಣ್ಣ ತೊಡೆಯುವವನು ಬಂದ. ತಿರುಗಿ ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿಸಬೇಕಪ್ಪಾ! ಇವತ್ತೇ ಸುಣ್ಣ ತೊಡಿ, ಏನು ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಡ್ತಾನೆ ಎಂದೆ.

ಅವ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ. ಘೊಳ್ಳೆಂದು ನಗುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ.

ಈ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಣ್ಣ ತೊಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ, ಶೆಟ್ಟರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈ ಗೋಡೆ ತೋರಿಸಿ, ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ತೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದ.

“ಶೆಟ್ಟರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಏಕೆ ತೋರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ಇದೆ ರಾಯರೇ! ಎಂದು ಮಗುಮ್ಮಾಗಿ ಅಂದನೇ ಹೊರತು, ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ನಿವಾರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಸಂಜೆ ನಾನು ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಡುವಾಗ ಒಬ್ಬಾಕೆ, ಘಿನಿ ಘಿನಿ ಜವಾಹಿರಿ ತೊಟ್ಟಾಕೆ, ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗೇ ತುಟಿಯನ್ನು ಹಲ್ಲಿಂದ ಕಚ್ಚಿ, ಕಾಳಿಕಾಂಬೆಯ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಅರೆಕ್ಷಣ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಹಾಗೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು.

ನಾನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದೆ. ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಂ ಹತ್ತಿರ ಶ್ಯಾಮರಾಯ ಸಿಕ್ಕಿದ. ಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಶೆಟ್ಟರು ಕೊಟ್ಟ ನೂರರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಪಾಠ ಹೇಳೋದು, ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಪ್ಯಾಸು ಮಾಡಿಸೋದೇ ಬಡ್ಡಿ. ಅವ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. “ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದು ನೋಡಿದಿರಾ! ಆ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೇ ಆಗಬೇಕು” ಎಂದ.

“ನೋಡಿದೆ! ಆದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಮಾದವೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ” ಎಂದೆ.

“ಯಾಕೆಲ್ಲಾ! ಸುಣ್ಣದ ರಂಗಪ್ಪನ ಎರಡನೆ ಹೆಂಡತಿ ಶೆಟ್ಟ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದ.

*

*

*

ಅದಕ್ಕೇ ಈಗ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. “ಈ ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದುದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಾಲೀಕ ಖಂಡಿತ ಜವಾಬ್ದಾರನಲ್ಲಾ!” ಎಂದು ಬೋರ್ಡು ಬರೆಸಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದೇನೆ.

— ಕುನಾರ್.

ಇಗೋ! ನವ್ಯಗದ್ಯ!

ಏನನ್ಯಾಯ! ಇವರೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ನನಗೂ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನನಗಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಹೊಸ ಪಂಥ ಉಳಿಸಬೇಡವೆ, ಇವರು? ಹಳೆಯ ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಟಿಪ್ಪಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಡಿಸ್ಕಸಿದಾರೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಬರೆಯೋಣವೆಂದಿದ್ದೆ, ಕುವೆಂಪು ಅಡ್ಡಬಂದರು; ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಬರೆಯೋಣವೆಂದರೆ, ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಮೂಡಿದರು; ನಾಟಕ ಬರೆಯೋಣವೆಂದರೆ, ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕೈಹಾಕಿದರು; ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದರೆ ಕಾರಂತರು; ಭಾಷಗೀತೆ ಗೀಚೋಣವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಐವತ್ತೆಂಟು ಜನ ವಿಘ್ನ! ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಆಗಲೇ ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆಳಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಾರ್ಡಿಗೂ ಮೊನ್ನೆ ಆರತಿ ಆಯಿತು ಎಲಿಯಟ್ನನ್ನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಮಣೆಹಾಕಿ ಮಾಲೆ ಸಹಿತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ನನ್ನ ವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷದವರು. ಹೊಲಸನ್ನಾದರೂ ಬರೆದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸೋಣವೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಲೇಖಕರು ಅಲ್ಲೂ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದಾರೆ.

ಈಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಬಾವುಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಒಂದೊಂದು ತಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕುಂಭಮೇಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮೆರೆಯುವಂತೆ ತಾಳ ಮೇಳಗಳೊಂದಿಗೆ, ಇತರರನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ, ಆಂಗ್ಲನದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ನದಿ, ಗುಪ್ತ ಗಾಮಿನಿಯಾದ ರಷ್ಯ ನದಿ, ಇವುಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಇಹಪರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟಿದಾರೆ.

ನಾನು ಮಾತ್ರ, ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಇವರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಸೇರಿ,..... ನನ್ನದೊಂದು ಮಠವಿಲ್ಲದೆ, ಪಂಥ ಕಟ್ಟದೆ, ಗಣ ಕೂಡಿಸದೆ....?

ಛೇ! ಅವರಹಾಗೆ ನಾನೂ ಟಮಟಿ ಬಡಿದು, ಗಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಸಮ್ಮೇಲನಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಹಿನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಿಸಿ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಟೀಕಾ ಗರಡಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಿಂಗ್‌ಕಾಂಗುಗಳನ್ನೂ ಜಿಬಿಸ್ಕೋಗಳನ್ನು ಆಡ್ವಾನಿಸಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಂತನಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಹೌದು.

ಅದಕ್ಕೆ, ಇದೋ! ಅಂಕುಶಾರ್ಪಣೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಿರಿ! ಇದೇ ಮುಂದಿನ ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದನೆಯ ದಿನ, ನಾಗರಿಕ ಲೋಕವನ್ನು ಮೌಢ್ಯತೆ ಆವರಿಸುವ ಪುಣ್ಯದಿನ

ಎಲ್ಲ ದಡ್ಡರನ್ನು ನೆನೆದು ಅವರಿಗಾಗಿ ಮೂರ್ಖರು ದೇವರಿಗೆ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದಿನ —ನಾನು, “ನವ್ಯ ಗದ್ಯ” ಎಂಬ ಮಹಾಚಳುವಳಿಯನ್ನು, ಭಯಂಕರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂದು, ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಡಮಗ್ಗಲಾಗೆ ಎದ್ದು, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕುಡಿಕೆ ಮಸಿ ಚೆಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ತುಳಿದು ತುಂಡರಿಸಿ, ಹೊಸ ಪೆನ್ನಿಗೆ ಹೊಗೆ ತುಂಬಿದೆ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಘಟಿನ ಹೊಗೆ.....

ಜೀವ್ಸ್ ಜಾಯ್ಸ್ ಅಂತ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವನಿದಾನಂತೆ—ಅವನ ಗದ್ಯ, ಈ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಪಂಥದವರ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಗಡುಸಂತೆ; ಹರಕು ಮುರುಕಂತೆ; ನವ್ಯಕವನಗಳು ಬೇಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಗಳಾದರೆ, ಅವನ ಗದ್ಯ ಬೇಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯಂತೆ. ಒಳಗಿನೊಳಗಣ ತುಮುಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಳದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆದಕಿರುವನಂತೆ! ಇಂದಿನಿಂದ ಅವನೇ ‘ನನ್ನ’ ಗುರು! ಅಂದರೆ, ನಾಳೆಯಿಂದ ‘ನಿಮ್ಮ’ ಗುರು! ಅವನಿಗೆ ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಸರಿ! ಅದರೆ, ನಾವು, ಕನ್ನಡಿಗರು, ಅವನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನರಿತು, ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಏಕೆ ಅವನ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು? ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಚ್ಚಿಸಬಾರದು ?

ನವ್ಯಗದ್ಯಾಚಾರ್ಯನಾದ ನಾನು, ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯ ಜನತಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ, ಮಹಾ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನಿಸಿದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದರು ಪಂಪ ರನ್ನಾದಿಗಳು. ಈಗ, ಎಂ. ಎ ಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ರಾಮ ಚಂದ್ರ, ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳು. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಹೊರಬರುವ ನನ್ನ “ನವ್ಯ ಗದ್ಯ” ವಾಹಿನಿ? ಅದರ ಒಳ ಮರ್ಮ ಅದರಲ್ಲಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಅದರ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವ ಬಿಗಡಾವಣೆಗಳು, ಇತರ ಸೋಜಿಗಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು....ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ನನಗೆ ಈಗೇಕೆ ಆ ತಳಮಳ ?

ಕವಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ! ಸಂಚಿಕೆ ಸಂಚಿಕೆಗೂ “ನವ್ಯ ಗದ್ಯ” ಸಪ್ತೆ ಮಾಡುವುದು; ನವನವೋತ್ಸೇವ ಶಾಲಿನೀ! ಹೇ! ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಅಂದರೆ, ಟೀಕೆ ಹೆಚ್ಚಲಿ.

—ನಾಟಾಳ.

ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರದರ್ಶನಾರಂಭ!

ಪರಿಮಲಂಕರಣ—

ಪ್ರಗ್ಗ ವಾಸಲ್

[ತಮಿಳು]

ಅಂಜಲಿ — ಕೆ. ಆರ್. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ — ಸದ್ಮಿನಿ

ರಾಜೇಂದ್ರ — ಆರ್. ಬಾಲಸುಬ್ರಮಣ್ಯಂ.

ಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆ:— ಅಣ್ಣಾ ದೊರೆ

ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ:— ಪ್ರಜಾ ರಾಜ್ಯಂ [ತಮಿಳು]

CONTACT:

RAGHAVENDRA PICTURES

GANDHINAGAR, BANGALORE 2